

3

1e jaargang nr.3 juli-augustus-september 2003
afgiftekantoor Gent X - erkenning P 203773

België-Belgique

PB

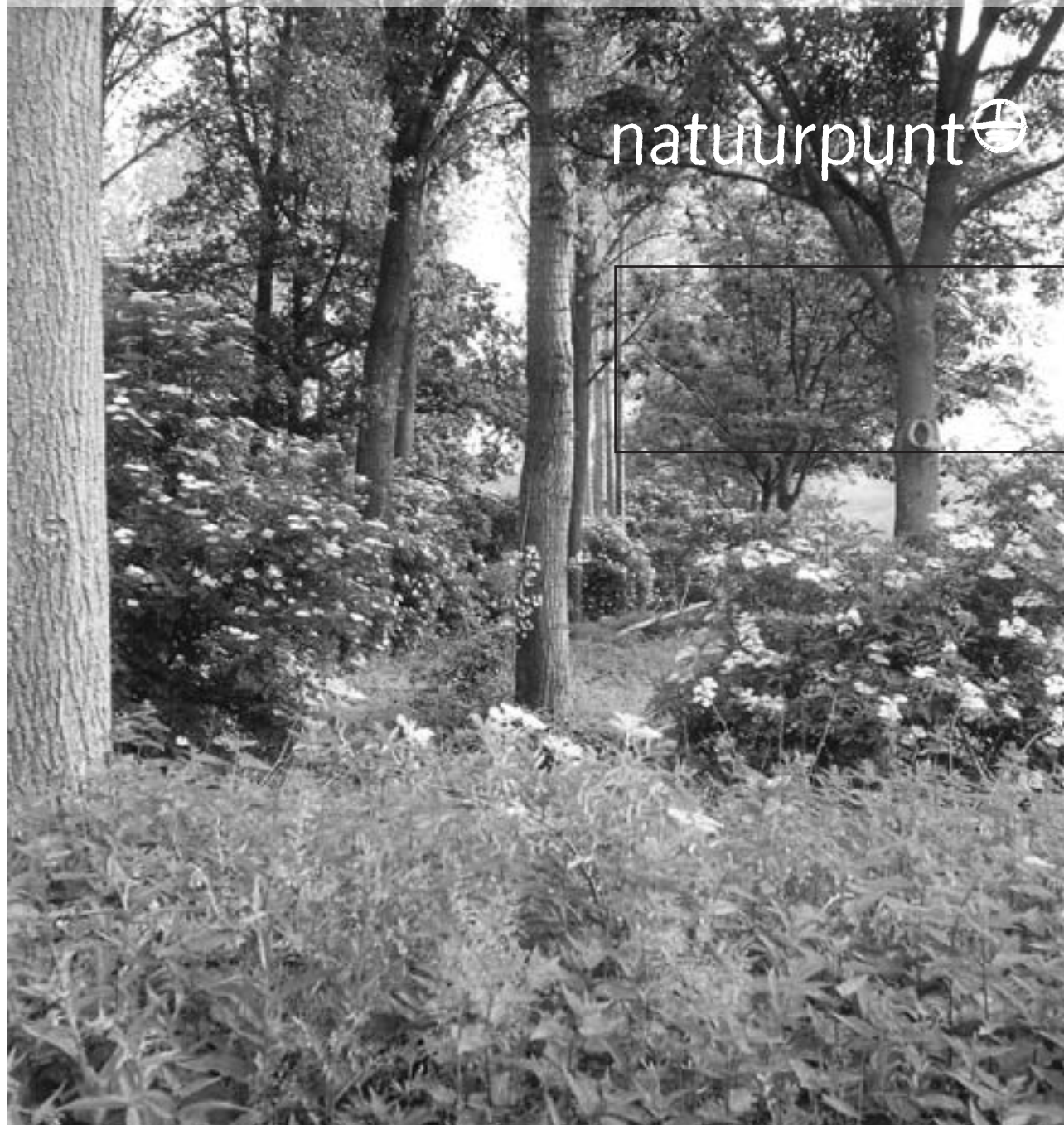
GENT X

3/0450

Meander

driemaandelijks tijdschrift van vzw Natuurpunt regio Schelde-Leie en Zwalmvallei
v.u. A. Benoot-Y. Moerman Gampelaeredreef 67 9800 Deinze tel. 09 386 38 95

natuurpunt

Meander

De **Stichting Omer Wattez** organiseert
op zaterdag 13 september 2003 zijn

24ste Groenfeest

in het Domein De Ghellinck in Elsegem

Het wordt een **biologische kaas- en wijnavond met groenten en fruit**
(alternatieve schotel: biocharcuterie) waarna **dans en muziek**

Volwassenen betalen € 11,50, kinderen tot 12 jaar € 6,50

Feestaperitief vanaf 18u30; kaas en wijn tot 21u30 (1 consumptie inbegrepen)

Nadien is er **dans en muziek** (inkom gratis) vanaf 22u00

voor inlichtingen: bel: 055-30.96.66, fax: 055-30.96.76, email: info@stichting-omer-wattez.be

EEN UNIEK BOEK OVER SPINNEN

Spinnen zijn niet de griezels waar veel mensen ze voor houden, maar interessante dieren die tot de oudste en meest variabele diergroepen ter wereld behoren. Bryan Goethals, schreef er een boek over en neemt de lezer mee op 'spinnensafari' in huis. Op speelse wijze geeft hij allerlei boeiende achtergrondinformatie en wetenswaardigheden over deze intrigerende dieren. Men maakt kennis met vangers en jagers, observeert hoe ze hun prooi verorberen, bestudeert het paringsgedrag van dichtbij en raakt vertederd door hun broedzorg.

**Een uniek boek van een geestdriftige verzamelaar
speels van opzet en verteltrant
prachtige dichtbij-opnamen en tekeningen**

Bryan Goethals, is vanaf zijn tienerijd geboid door spinnen. Hij bestudeert en fotografeert ze al jaren en geeft regelmatig lezingen over zijn opgedane kennis en ervaringen. Hij richtte onder meer de Werkgroep Spinnen in Terraria (SIT) op. Het boek telt 96 blz., kost € 14,90, verschijnt in september 2003 en is te krijgen in de betere boekhandel. Boekhandel Beatrijs schenkt een deel van de opbrengst aan de invertebratenwerkgroep 'Lampyrus' van Natuurpunt regio Schelde-Leie. Geïnteresseerden die zich het boek willen aanschaffen kunnen onderstaand strookje invullen en terugbezorgen aan boekhandel Beatrijs of aan Bryan Goethals.

Info: Bryan Goethals, Boigneberg 6, 9680 Maarkedal tel. 055 45 63 91 email: Bryan.Goethals@pandora.be.

INSCHRIJFSTROOK

terug te bezorgen aan boekhandel Beatrijs, Hoogstraat 37, 9700 Oudenaarde, tel. 055 31 44 77
of aan Bryan Goethals, Boigneberg 6, 9680 Maarkedal, Bryan.Goethals@pandora.be

Ik, ondergetekende (naam):
(adres):
(gemeente):
(telefoon of mail):

wens een exemplaar te bestellen van het boek **EEN SPIN ALS HUISGENOOT** van **Bryan Goethals**
en betaal € 14,90 bij ontvangst.

Handtekening:

De Ecologische Flora van Nederland, 5 delen met register, zal terug verschijnen.

De juiste verschijningsdatum, wellicht augustus of later, en de prijs (+/- € 195) zijn nog niet exact bekend. De twee voorgaande edities waren snel uitverkocht. U kan vooraf inschrijven door een ondertekende brief of fax te sturen naar de Natuurpuntwinkel. U wordt dan op de hoogte gehouden van wat de uiteindelijke **voorafbetaalprijs met korting** zal zijn. Het annuleren van een voorinschrijving is niet mogelijk.

Natuurpuntwinkel, Graatakker 11, 2300 Turnhout - tel. 014-47 29 56 - fax. 014-47 29 59
e-mail: winkel@natuurpunt.be

driemaandelijks tijdschrift van vzw Natuurpunt regio Schelde-Leie en Zwalmvallei

Natuur tussen Leie Schelde en Zwalm

MEANDER

is het regionale contactblad voor de leden van de Natuurpuntafdelingen Schelde-Leie, Scheldevallei, Vlaamse Ardennen, Ronse en Zwalmvallei en voor de verschillende werkgroepen. Iedereen is welkom op onze activiteiten, ook niet-leden. Deelname aan wandelingen is steeds gratis en vrijblijvend.

Lidmaatschap : Wie zich binnen onze regio aansluit bij Natuurpunt vzw krijgt automatisch ook driemaandelijks

MEANDER.

Ledenadministratie

Arsène Benoot, Gampelaeredreef 67, 9800 Deinze, tel. 09 386 38 95

Redactie

Jo Buysse, tel. 09 385 52 89
email: jozef.buysse@pi.be
Johan Cosijn, tel. 055 30 98 10
email: johan.cosijn@worldonline.be
Norbert Desmet, tel. 0494 65 33 91
Rik Desmet, tel. 09 386 46 63
email: desmet.rik@pi.be
Philip Vergeylen, tel. 09 361 26 80
email: philip.vergeylen@pi.be

Foto's worden bezorgd aan:

Frederik Vandaele: tel. 0472-90.58.07
email: frederik.vandaele@pandora.be

Werken mee:

Arsène Benoot, Jo Buysse, Tom Buysse, Paul Cardon, Johan Cosijn, Gilbert De Ghesquière, Emiel De Jaeger, Andre De Kimpe, Rik Desmet, Norbert Desmet, Karel De Waele, Rosy Dryoel, Marc Espeel, Anne Fobert, Nico Geiregat, Gunther Groenez, Bart Heirweg, Filip Keirse, Leonard Le Clerck, Karsten Mainz, Yvette Moerman, Gerard Mornie, Marcel Nachtergaele, Eddy Saveyn, Ivan Steenkiste, Frederik Vandaele, Koen Van Den Berge, Jacques Vanheuverwijn, Philip Vergeylen.

Kafffoto: Klapprozen: Marc Espeel

Oplage: 2000

Gedrukt op cyclusprijs 90g bij "Druk in de Weer" Gent

3	Ten geleide
4	Broeder Joris, 90 jaar
7	Dauwbraam: biezonder geval
8	Recreatie en natuur: tot hoever samengaan?
10	Latijn en Grieks
14	Meikevers?
15	Grote ratelaar in de Langemeersen
16	De Zwarte roodstaart
16	Het vinkje in uw agenda
	Kalender: uitneembaar katern
17	Hemelvaart 2004: naar de Oostkantons
18	Paasverlof 2004: naar Lesbos
19	Parkbos-Uilenbroek en Burreken
21	Vissen achter het net
21	Een esperantogroep op natuurverkenning
22	Ornithologisch overzicht maart-mei 2003
23	Beestig-goed nieuws
24	Educatieve projecten
25	Van nu en vroeger: de Argonne
26	Natuur in Vlaanderen, mag het iets meer zijn?
26	Bosgroep Vlaamse Ardennen
30	Cursus paddestoelen en vogelkijkdag
30	RLVA-activiteiten en D'Hoppe
31	Geld in de berm, en foto's voor de plantenatlas
31	Meander-nieuws

Beste natuurvrienden

Johan Cosijn

Alhoewel de zomer reeds goed en wel begonnen is zindert de voor de groenen desastreuze verkiezingsuitslag van 18 mei bij velen nog na. Voor sommigen is de welverdiende zomervakantie reeds begonnen, anderen hebben ze nog te goed. Vakantie nemen betekent de strakke regels van het alledaagse achterlaten en tijd maken voor een losse, ongedwongen sfeer. De zomervakantie is de ideale periode om alles eens te laten bezinken, innerlijk tot rust te komen en eens na te denken over de toekomst. Om er daarna met goede moed en nieuwe energie weer tegen aan te gaan of een andere, nieuwe weg in te slaan.

Nadenken over de toekomst en bezinnen over welke weg men wil inslaan zal tijdens deze zomerperiode bij de grote verliezers van de verkiezingen meer dan nodig zijn willen ze bij de verkiezingen van volgend jaar een beter resultaat behalen. Dat de terugval van de groenen zo groot zou zijn kon niemand voorspellen. Is dit de tol die men betaalt voor de eerste regeringsdeelname? Waren economische en ecologische belangen niet met elkaar te verzoenen? Kon men door de regeringsdeelname bepaalde dossiers niet hard genoeg doordrukken en was men verplicht tot het sluiten van compromissen onder druk van de coalitiepartners? Voor de enen ging men niet ver genoeg, voor de anderen veel te ver. De betoging in Gent de week voor de verkiezingen door "vertegenwoordigers van het platteland" is hiervan een duidelijk bewijs. Deze betoging heeft ongetwijfeld de verkiezingsuitslag mede bepaald.

Gezien de politieke neutralisering van de groene partijen wordt het uitkijken hoe het groene gedachtegoed voortaan door de andere partij(en) - ook internationaal - zal worden verdedigd. Zal er bij het zoeken naar oplossingen voor de slechte economische situatie (hier en wereldwijd) nog voldoende aandacht geschonken worden aan het ecologisch luik in het regeerakkoord. Zal men om de Kyotonormen te halen andere initiatieven creëren dan de omstreden mogelijkheid om schone lucht te kopen in ontwikkelingslanden of landen die minder broeikasgassen uitstoten dan ze volgens het Kyoto-protocol mogen. Zal men er in slagen om eindelijk de eerste fase van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) te realiseren als men beseft dat de oppervlakte VEN geringer is dan wat voorheen al een groene kleur had op het gewestplan. Het Natuurdecreet van 1997 voorziet een VEN van 125.000 ha tegen begin 2003. De realisatie loopt ernstige vertraging op als je ziet dat men over de eerste fase, die bestaat uit 87.000 ha die reeds groen is op het gewestplan, zo moeilijk een akkoord bereikte. Terwijl het VEN de Vlaamse schakel is in een Europees netwerk van natuurgebieden met gunstige leefomstandigheden voor bedreigde soorten, Natura 2000.

Naast het politieke groen bestaat er ook nog de groene beweging of beter de ecologische beweging. Hiertoe behoren de verenigingen die opkomen voor natuurbehoud en leefmilieu.

Maar ook nieuwere bewegingen van dierenwelzijn tot fietsersbelangen, van bio-landbouwers tot milieu-activisten. Voor de grote meerderheid is dit één pot nat. Misschien wordt het stilaan tijd om een groot ecologisch front (om het politiek geladen woord kartel niet te gebruiken) te vormen eerder dan dat iedere vereniging af en toe eens kan scoren op het eigen belangsgoed: een nieuw holistisch project met een ecologische toekomstvisie. Uit de resultaten van het recente Natuurrapport 2003 blijkt alvast dat steeds meer burgers op de bres staan voor natuur en het Vlaamse natuurbeleid een groeiend draagvlak geniet. Steeds meer burgers engageren zich in de klassieke natuurverenigingen of in nieuwe actiegroepen. Dit stemt alvast hoopvol voor de toekomst. Ter gelegenheid van de officiële inwandeling van het wandelpad in het natuurgebied Parkbos-Uilenbroek op (javel) 18 mei ter gelegenheid van de Open Natuurdag konden we dit aan den lijve ondervinden. Meer dan honderd geïnteresseerden kwamen hierop af. Hierbij werd nog maar eens duidelijk dat de idee dat veel natuurgebieden niet toegankelijk zouden zijn op een misvatting berust. Evenzo is depolitisering heden ten dage nog niet aan de orde, terwijl iedereen er toch de mond over vol heeft. Voor wie de recente gebeurtenissen in het Hoppebos volgt moet dit als een valse noot in de oren klinken. Terwijl de boombezitters een fikse dwangsom te wachten staat mag de eigenaar van het stort voorlopig ongestoord verder kamionnetjes steengruis aanvoeren om de vieze inhoud ervan te bedekken en dit zonder de nodige vergunning. Dat het in de omgeving niet echt fris ruikt heeft niet alleen met het stort te maken. Zandwinning en politiek primieren blijkbare op de naleving van de wetgeving. Wie heeft de moed om in dit stortdossier te roeren?

Voor zij die thuis blijven tijdens de zomervakantie hebben we naar goede gewoonte weer gezorgd voor flink wat natuurbeliving van de bovenste plank. Op zaterdag 9 augustus pakt Natuurpunt Zwalmvallei uit met de achtste Natuurmarathon in en rond het natuurgebied Het Burreken. Dit is een ideale gelegenheid om kennis te komen maken met de werking van onze vereniging en onze natuurgebieden.

Natuurpunt Schelde-Leie organiseert op zondag 5 oktober de jaarlijkse vogelkijkdag. Gedurende een hele dag vogels kijken in Heurne, waarbij de grote trek naar het zuiden centraal staat: ideaal voor beginnende vogelkijkers als voor gevorderden. Iedereen is van harte welkom op deze dagen vol natuurbeliving. De afwezigen hebben nu reeds ongelijk.

Ik wens jullie allen een deugddoende vakantie toe in binnen- of buitenland en hoop jullie talrijk te mogen ontmoeten op een van onze activiteiten.

De afdelingsbesturen en -leden wensen Broeder Joris De Ruyver van harte geluk met zijn negentigste verjaardag en nog veel momenten van prachtige natuurbeliving met een open oog voor het mooie uit onze streek.

Bij de negentigste verjaardag van broeder Joris De Ruyver

Koen Van Den Berge

Mémoires et nostalgie, les choses les plus couteuses de ma vie.

In de tweede helft van de jaren tachtig stond het Mijnerwerkerspad - de voormalige spoorbedding van Zottegem naar Brakel, ingericht als fiets- en wandelpad - nogal vaak in mijn agenda. De bloem-, vogel- en vlinderrijke bermen smeekten immers om een 'ecologisch beheer', terwijl de spontane recreatieve aantrekkingskracht van het pad zich goed leende om er een 'natuureducatief' project van te maken. Twee vliegen in één klap. Later zou voor zoiets de term 'win-win-situatie' uitgevonden worden: de natuurwaarde zou verhogen, en daardoor ook de attractiviteit voor de bezoeker. Met het al-oude gezegde 'onbekend is onbemind' in het achterhoofd, zou dit - ook alweer met zo'n nieuwe term - 'draagvlakvergroten' werken ten aanzien van het natuurbehoud in het algemeen en het wegbermbeheer in het bijzonder.

Niet dat het aan het ontbreken van deze termen heeft gelegen, maar de tijdgeest was (toen ?) klaarblijkelijk (nog ?) niet helemaal rijp om de inhoud-avant-la-lettre ervan te laten snappen. Ooit werd ik er immers, tijdens een plaatsbezoek om de beheerder te overtuigen, geconfronteerd met de vraag dat ik dat misschien allemaal wel waardevol kon vinden, maar hoeveel mensen ik dacht er zouden zijn die dat óók vonden. Zou de meerderheid geen voorkeur hebben voor simpelweg glad-geschoren gazon-bermen langs het asfaltpad ? Proper en netjes. Het heeft wat voeten in de aarde gehad, maar gaandeweg lukte een en ander toch, en het Mijnerwerkerspad werd een 'wegbermreservaat' - met een wat 'milder', extensiever beheer. Bepaalde stroken werden voortaan pas laat op het seizoen gemaaid, hier en daar mochten 'ruigtezomen' overeind blijven - met warempel zelfs af en toe een braam erin.

Het moet inmiddels ergens eind de jaren tachtig geweest zijn, toen ik, bij een zoveelste inventarisatiebezoek, vanop behoorlijke afstand een wat merkwaardig gebeuren ontwaarde. Een ('ouderwetse', zwarte) fiets (met zwarte fietszakken) plat op het asfalt van het pad, en een ('ouderwetse', zwarte) figuur die

zich enigszins sprongsgewijs in de bermen verplaatste... Een blik door de verrekijker deed mijn nieuwsgierigheid alleen maar toenemen. Wie huppelt daar nu in godsnaam (...) - met een kostuum aan ! - door een van de meest ruige bermstroken ? Persoon in kwestie hanteerde bovendien een snoeischaar, en had een grote, dikke farde onder de arm !? Dit vroeg om nadere verkenning - ik er op af (al moet ik ronduit toe-

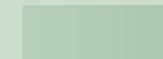
foto Johan Cosijn

Oog voor het kleine, zin voor het detail, open voor het wonder...

Nog nooit van de Dauwbraam gehoord? Kom we zoeken het op in een oude Van Dale...

geven dat ik me niet helemaal op mijn gemak voelde...). De kennismaking was 'correct' en tegelijk hartelijk. Broeder Joris De Ruyver - goed bekend met Wielewaal en consoorten - was druk doende met herbariummateriaal te verzamelen van... bramen. Meteen de treffende uitleg welke delen van de plant als representatief mochten beschouwd worden en welke niet, het bestaan van zoveel misleidende

bastaarden (die nauwelijks of geen vruchten opleveren - en dus ook voor de confituur niks betekenen), en van zoveel lokale soorten, hier in de streek. Ook het Mijnerwerkerspad had blijkbaar wat te bieden - ha ja, het was immers reservaat geworden... !

Broeder Joris was van de streek afkomstig (meer bepaald van de Lierenhoek te Lierde - bij vossenzoe-

mate gerefereerd aan de Kempense regio, kreeg nu volop haar toepassing in de Vlaamse Ardennen. Geen hoek of kant, bereikbaar te voet of met de fiets, bleef onbezocht op zoek naar braamsoorten en -variëteiten. Maar niet alleen de bramen - een uiterst moeilijk kluwen van soorten nog volop in evolutie - werden onder de loep genomen, ook de andere 'lastige' soortengroepen passeerden de revue : de mossen, de korstmossen, de grassen en schijngrassen, de paddestoelen. Daarbij werden herbaria aangelegd - referentiemateriaal met opgave van datum en vindplaats - en/of dia's genomen.

Binnen de toenmalige Wielewaal Zwalmvallei ontstond al gauw een enthousiaste groep 'volgelingen' die op zondagvoormiddag 'het veld' introkken, op mossencursus, onder leiding van broeder Joris. Vanuit Zottegem, na een werkweek, stipt om 09.00 u 's morgens in de Brakelse Kasteelstraat zijn, het was niet altijd evident. Drie minuten te laat, en de broeder stond reeds ongeduldig aan het hek, de straat af te spieden. Als we 's middags te laat weer thuis zouden zijn, mochten we het bij moeder-de-vrouw daarentegen altijd op hem steken.

Joris loodste ons doorheen de kleinste Brakelse straatjes (mij toen nog grotendeels onbekend) en naar de verste uithoeken. Ginder stond een rij scheve populieren, en aan de westzijde van hun stam groeide een speciaal mosje, wat verder lagen ganse klodders mos vanop een oud leien dak door de hevige regen van de voorbije week zomaar op het voetpad voor het rapen. Oude kerkhofmuren, uitgemetste bronputjes, verweerde weipalen, de kloosterpelouze, een recente of een oudere hoop grond, je kon het zo gek niet bedenken of broeder Joris stevende er blindelings op af - geen GPS-navigator vandoen. Helling op, helling af, over de gracht, onder de prikkeldraad - vaak was hij al een heel eind verder vooraleer de laatste volgeling over de hindernis was gesukkeld. Vaak ook trokken we, van ergens naar ergens, te voet - het was immers nooit ver. Drie kwartier later en vijf kilometer verder was het doel, in versnelde dagmars, bereikt. Een pluk mos onder de loep en nadien in de enveloppe, en het volgende target werd reeds in het vizier genomen.

Ook enkele verre uitstappen, zoals naar de 'Ardennen', o.a. de streek van Huy. Lokale specialiteiten, zoals Gele anemoon en Grote schubwortel zijn me bijgebleven van ginds en toen, maar evenzeer de appreciatie van de lokale specialiteit-trappist bij de pick-nick... Een verlengd weekend naar Argonne, met warempel twee nooit eerder zelf opgemerkte soorten zomaar 'aan de achterdeur van het hotel' : Gevlekte

Het Mijnerwerkerspad...win-win situatie avant-la-lettre

foto Koen Van Den Berge

foto Koen Van Den Berge

Wie het kleine niet eert...Kantmos: een freel bebladerd levermosje

kers bekend als de 'Toverheksenberg'), werd broeder en studeerde voor onderwijzer, en bracht zijn beroepsleven grotendeels in de schooladministratie door in het Kempense St.-Job. Eens op pensioen keerde hij naar zijn geboortestreek terug - bij de Broeders van Liefde in de Kasteelstraat te Brakel. Zijn gedurende zowat een halve eeuw opgebouwde encyclopedische kennis van de natuur, in belangrijke

dovenetel verspreid in de bermen van Aubréville-dorp, en een partij Muizenstaart aan de wei-ingang naast de spoorweg. En wij maar kilometers vreten op zoek naar de ultieme kruising van een paar orchideeën.

De bramen zijn en blijven evenwel broeder Joris' grote natuur-passie. Het hoeft dan ook niet te verwonderen dat zijn naam bekend is bij de 'officiële' taxonomen die planten wetenschappelijk beschrijven en benoemen. Naar eigen zeggen was het steeds één van zijn wensen iemand bereid te vinden een aantal braamsoorten in zijn tuin te laten groeien. Gezien de combinatie van prachtige, insectenlokkende bloemen en/of lekkere vruchten (elk met hun typerende smaak!) mij wel aansprak, heb ikzelf sinds een kleine tien jaar een aantal autochtone soorten in de tuin.

De Zandbraam is echter, zoals min of meer verwacht, spoedig ten onder gegaan op mijn zware alluviale bodem, maar de Koebraam met z'n prachtige diep-roze bloemen doet het bijzonder goed aan de rand van mijn 'hooiland'. Leembraam en Grote leembraam, netjes 'binnen de perken' gehouden, leveren mij jaarlijks een behoorlijke oogst aan joekels van bezen, terwijl ook de her en der doorheen mijn houtkant opduikende Agressieve braam regelmatig voor een aangename verrassing zorgt.

De slingerende Kluwenbraam daarentegen vindt ook in een bloemperk (of wat daar voor doorgaat...) overal voet aan de grond, en moet tijdig tot de orde geroepen worden. Mijn Rogge- of Vroege braam, met zijn grote witte bloemen op de rechtopstaande stengels, is evenwel aan het kwijnen - wellicht hoog tijd om de inhoud van de vroegere zandbak een andere nuttige bestemming te geven. En dan verder ook de Armeense braam, een ingevoerde, oude tuinsoort, en de Japanse wijnbes. Het moet gezegd: het jaar rond denk ik aan broeder Joris De Ruyver. Bij het eten van de bessen in de tuin (gegarandeerd zonder vossenlintwormeitjes !?), bij het maken van de confituur terwijl het buiten 30° is of van de ijscrème-saus van de diepgevroren vruchten op oudejaarsdag, bij het uit mijn vingers peuteren van alweer een nijldige, diep-

zittende stekelpunt, bij de vaste waarnemingen van Gouden tor en Penseelkever op de bloemen, of ... tijdens de hopeloze strijd tegen het mee-ingebrachte Zevenblad.

"Ik wil wat ik weet over de natuur delen met anderen" was de titel van een interview van De Beiaard (dd 10/04/92) met broeder Joris naar aanleiding van de start van wat een lange reeks 'Open oog'-jes in dit weekblad zou worden. Later zou deze reeks in de Milieubundel worden verder gezet. In deze rubriek gaf Joris niet alleen een staaltje van zijn bijzonder grote natuurkennis (vaak behoorlijk origineel en opgebouwd via eigen experimenten!), maar tegelijk van zijn didactische capaciteiten. Ongetwijfeld kon hij hiervoor op zijn oer-degelijke onderwijzersopleiding terugvallen. Een enkele keer informeerde hij over iets bij mij, en het frappeerde me hoe (bijna-hyper)correct hij bronnen en contactpersonen wenste te vermelden.

"Ik wil wat ik weet over de natuur delen met anderen" vat ook kernachtig samen wat de drijfveer van de mens Joris De Ruyver is. Een leven gewijd aan de natuur en aan de medemens, een leven gewijd aan religiositeit.

Hoe elkeen deze 'religiositeit' wil ingevuld zien, verdient fundamenteel elkaars respect, maar speelt m.i. geen essentiële rol. Religiositeit hoeft niet hetzelfde te zijn als 'godsdienstigheid' - zoiets heeft een toonaangevend vrijzinnige als (eco-)filosoof Jaap Kruithof reeds jaren geleden duidelijk gemaakt bij zijn pleidooi voor een 'vernieuwde religiositeit' in het belang van de natuur en van het ecosysteem van onze planeet. Natuurbeleving is een vorm van 'religiositeit', deze willen delen met anderen is een bijzondere versterking ervan.

Zilveren licht van een bijna volle maan. Dichtbij op de akker roepen enkele Grielen. Wat verder weg klinken twee Nachtgalen in stereo. Een Kerkuil dansend op jacht in de wegberm. Dit is volop genieten, echter onafwendbaar gekoppeld aan het gevoel

De Dauwbraam: op de vruchten en de jonge twijgen zit een blauwige dauw, die er gemakkelijk kan afgewreven worden. Tekst en tekening: Broeder Joris.

van spijt dat je dit eigenste moment nooit meer zal meemaken. Worden we niet vaak gedreven door de hoop onze dierbare herinneringen ooit opnieuw te beleven? IJdele hoop.
(uit: Argonne, toekomst voor een verleden? p.102)

Je kan mensen - soms ook diegenen van wie je het allerm minst had verwacht - niet forceren mee te gaan in dit soort 'gevoeligheden'. Het kan een bron zijn van mateloze ontgoocheling. Het kan ook een bron zijn van hoop, van een blijvende uitgestoken hand om op een of andere, positieve manier samen te kunnen blijven bouwen aan een betere natuur en een aangener samen-zijn.

Moge dit ook voor de nog steeds actieve broeder Joris een welgemeende verjaardagswens zijn,

hartelijk,
11 juni 2003.

Ter gelegenheid van deze bijzondere gebeurtenis publiceren we graag, doch bij wijze van uitzondering, één van de vele "Open oog"-jes die Broeder Joris bij elkaar schreef. Het volgende staaltje van natuurobservatie verscheen eerder in de derde Milieubundel van 1999 als OPEN OOG 108.

Dauwbraam: bijzonder geval!

Broeder Joris De Ruyver

Nog nooit van de Dauwbraam gehoord? Kom, we zoeken het woord op in een oude Van Dale, 5de uitgave, 1914. Het staat er in! Het wordt dus tijd dat je er kennis mee maakt.

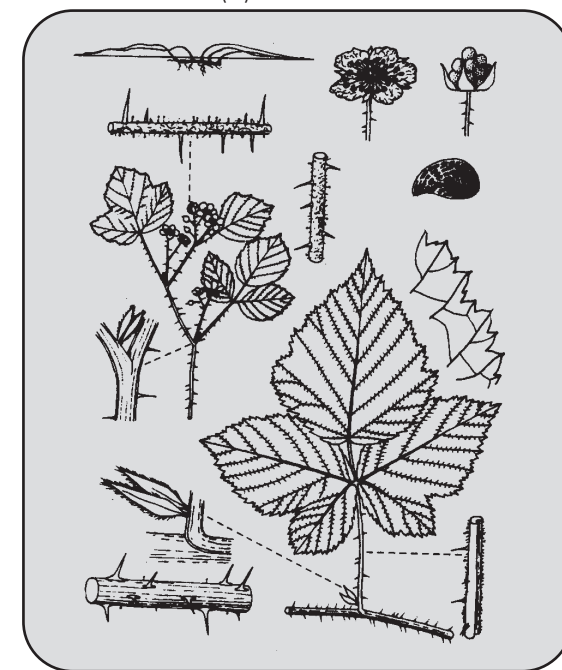
De Dauwbraam is zozeer gekenmerkt, dat iedereen ze gemakkelijk onderscheidt van alle andere braamsoorten en ze is dan ook de enige die een Nederlandse naam heeft gekregen. Ze komt voor over gans het land, maar vertoont wel voorkeur voor een kalkhoudende bodem zoals de duinen. Ook in onze streek is ze goed aanwezig.

Waarom herkennen we de Dauwbraam? Vooreerst is het een kleine, zwakke soort, met soms zelfs liggende stengels. De vruchtjes en jonge loten zijn blauwig berijpt (bedauwd) en die dauw kan er gemakkelijk afgewreven worden. De steenvruchtjes zijn in de regel weinig talrijk, bijzonder groot en meestal zuur, want moeilijk gans rijpend. Goed kenmerkend is ook het drietalig blad en vooral de vroege en langdurige bloei:

van mei tot najaar.

Nog een zeer belangrijke bijzonderheid: de Dauwbraam is een van de weinige bramen met goed gevormd stuifmeel. Als nu dit pollen door insecten wordt overgebracht naar andere bramen, kan dit aanleiding geven tot bastaarden, die dan enkele kenmerken van de Dauwbraam vertonen, o.a. de vroege en langdurige bloei, zodat een blik volstaat om ze te herkennen. Naast ruim veertig goede braamsoorten zijn ook dergelijke bastaarden in onze streek rijkelijk aanwezig.

Nogal begrijpelijk dat Linnaeus niet de tijd vond om zich door de vele braamsoorten te worstelen, maar ook hij zag wel dat de Dauwbraam een bijzonder geval is. Het is dan ook een van de zeer weinige bramen die hun wetenschappelijke naam aan hem te danken hebben: *Rubus caesius* (L.).

Men vindt een staaltje in zijn herbarium, maar hij besteedde nog geen tien woorden aan de beschrijving ervan. De francofonen stellen zich tevreden, zoals gewoonlijk, met de vertaling van de wetenschappelijke naam, voor hen is het: la Ronce bleue. In Duitsland spreekt men van de Kratzbeere. Als je op de genoemde kenmerken gaat letten, zal je gauw nader kennis maken met de Dauwbraam; meest kans heb je langs het Mijnwerkerspad, waar overigens ook nogal wat bastaarden te zien zijn.

Recreatie en natuur: tot hoever samengaan?

Norbert Desmet

Het onderwerp is warmer dan ooit, zelfs ons eigen Natuurblad heeft er onder de titel 'kans of bedreiging' in een hoofdartikel aandacht voor. Ook bij ons is er een oude verwevenheid met de Kluisberg en d'Hoppe als uitschieters. Recent door toenemende vrije tijd, die zinvol dient ingevuld, is de stroom bezoekers aan onze streek steeds maar toegenomen. Zij eisen in steeds gevarieerder buitenactiviteiten hun rechten op en worden daarbij gesteund door de politieke gezagsdragers. Vergeten wordt dat men hiermee knaagt aan de natuur die tenslot-

kaarten en informatie en de natuur is hun bondgenoot. De meeste wandelaars zijn natuurliefhebbers met meer of mindere kennis en respect voor de natuur. Het kan mis lopen als paden gepland worden op kwetsbare plaatsen. Twee voorbeelden: alle planten, w.o. grote populaties Ruige veldbies langs een holle weg in het Kluisbos zijn in vijf jaar verdwenen, omdat mountainbikers de taluds naast het pad gebruiken en spelende kinderen er ravotten... In Vloesberg bleef een identieke vegetatie bestaan door plaatsing van één draadje... Een wandelpad langs een vijver met Dotterbloemen en Gele lis deed voornoemde planten in een minimum van tijd naar de tuinvijvers in de buurt verhuizen... Vanuit Natuurpunt moeten we m.i. in de coulissen meesturen in het geven van informatie, inschatten van het risico op de natuur bij nieuwe plannen en er ons bij de besluitvorming tussenwringen om de rechten van de natuur zoveel mogelijk te vrijwaren.

Ook overrijverige openbare besturen vormen een bedreiging: na iedere verkiezing wil zich hier of daar wel een mandataris profileren om iets nieuws bij te maken. Vaak gebeurt dit met potlood en kaart, maar zonder laarzen... en dat gaf in het verleden al aanleiding tot een doolhof van wandelpaden, die vaak de ziel van een natuurgebied blootleggen. Achteraf vormt onderhoud en toezicht de tere plek in al die initiatieven. Recent geeft het Waals gewest miljoenen subsidie voor de aanleg van een rolstoelpad in het Kluisbos, terwijl tien meter verder over de taalgrens in Vlaanderen een perfect parcours aanwezig is...

Belastend, maar...

Jeugdgroepen die kampen bouwen in het bos en daarbij een heel veld Wijfjesvaren als dakbedekking gebruiken, met wortel en al, het doet pijn. Informatie en toezicht kunnen wat verhelpen, maar ook het aanbieden van speelbossen kan helpen. Sommige delen van het bos zijn minder kwetsbaar, maar beter nog is met snelgroeiende soorten bomen nieuwe bossen aan te leggen waar spelen kan. Dit is ook het tweesnijdend dilemma: om de natuur te leren respecteren moeten we ze ook leren kennen. Velen van ons deden dit ook in den beginne al spelend. Natuurpunt moet hier vooral vindingrijk blijven. Is het dan ook de goede manier om in de kranten te moeten lezen dat Natuurpunt zijn opstelling naar de vissers als buitensport onder invloed van de betoging in Gent drastisch versoepelt? Op sommige meanders zijn vissers uiteraard welkom, maar in onze kleine moerasreservaten kan dit op veel plaatsen niet, ook al gaat het om

Vuursalamander: door recreatie bedreigd foto Gerard Mornie

te de drager is van dit landschap, of het oud verhaal van de rechten ... en de plichten.

Recreatie is een heel breed begrip, gaande van een pic-nic op een hoekje gras tot quads die diepe sporen banen door de tere bosbodem. Iedere recreant vindt dat hij recht heeft op ruimte voor zijn favoriete bezigheid en dikwijls klinkt daarna dat de bossen en de natuur van iedereen zijn, dus... Onze natuur is zo'n beetje boksbal geworden om frustraties af te reageren, opgelopen in de te drukke werkweek. Met hoe meer we daar aanspraak op maken hoe meer openbare besturen proberen er werk van te maken, soms ten nadele van de natuur maar er zijn gelukkig ook goede voorbeelden.

Wandelaars

Geef wandelaars goed bewegwijzerde paden, goede

Garfield

door Jim Davis

meanders met veel vis. De discussie met de vissers is moeilijk, maar soms ook hoopgevend. Sommige conservators hebben een lange weg afgelegd en daar wil het populaire hoofdbestuur een streep door trekken. Uit schrik voor wegvallen van subsidies mag Natuurpunt toch nooit zijn zeggingskracht ten voordele van de natuur verliezen: een vuist maken mag en moet!

Met mountainbikers en ruiters naderen we een ander teerpunt, maar onderhandelingen leren dat ook daar een grote bereidheid is om samen te werken. Velen vragen naar vaste paden, goed bewegwijzerd en van verschillende lengte en moeilijkheidsgraad. Met een goede terreinkennis van zijn gebied kan Natuurpunt naar de tekentafel en helpen de minst belastende parcours uit te zetten. De moeilijkheden blijven met individuele fietsers en losse groepen en evenementen: kampioenschap hier en grote cross daar... waar men soms compleet onverwacht en onvergund natuur aansnijdt en soms grote massa's op de been brengt. Zo zou het wereldkampioenschap MB op de Kluisberg om aan de vereisten te voldoen nieuwe hellingen moeten inlassen in natuurgebied... Vraag van velen: zijn ruiters en MB-ers zo schadelijk? Helaas wel, door aanzienlijke verdichting van de onderliggende bodemlagen, erosietoename, vegetatieschade en sluikegwegvorming en verbreding van paden bij slecht weer... Houden we daarbij in de gaten dat onze overrijverige blauwe minister werkt aan een pad voor paarden en koetsen door de bossen van de Vlaamse Ardennen. Wie zich de herrie in het d'Hoppebos herinnert, weet nu dat ook dit deels de inzet was...

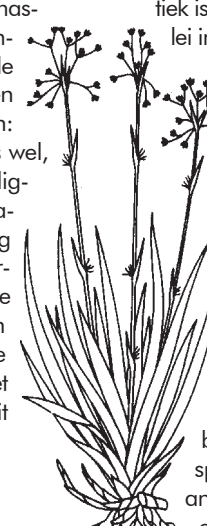
Ronduit belastend

Bij de motorensport kunnen we vanuit

Natuurpunt kort zijn: in de natuur horen geen moto's, quads en jetski's thuis, die moeten naar specifieke terreinen. De schade aan vegetatie en bodemstructuur samen met lawaaihinder zijn de voornaamste argumenten. Vanuit de provincie werkt men aan een terreinenkaart per streek. De tendens is om meer en meer wild te gaan rijden en het toezicht is aartsmoeilijk. Wie dikwijls de Weiput bezoekt weet waarover hij spreekt: diepe sporen ploegen tot naast de kijkhut... Natuurpunt moet hier wel erg waakzaam blijven en de overheid stimuleren om controle op die wildgroei te krijgen. Ook aan doorgaand verkeer in de rand of doorheen natuurgebieden is veel leed verbonden, denken we maar aan padden op regendagen...

De overheid...

Recreatie staat voor veel volk en veel stemmen. De politiek is daar niet blind voor en duwt aan de kar om allerlei initiatieven te stimuleren en vaak ostentatief aanwezig te zijn. De betoging in Gent was een politieke betoging maar liet duidelijk zijn sporen na, misschien in de uitslag maar zeker in het beetje bange hazenbeleid van ons Natuurpunt hoofdbestuur. Zo zijn we waarschijnlijk slecht bezig, want het is koren op de molen van die beleidsvoerders voor wie natuur niets betekent tenzij als te gebruiken groene ruimte. Is het toeval dat men stukken bos uit de VEN-structuren wil halen, juist op de plaatsen waar de evenementendruk hoog is? Is het toeval dat watertoerisme nu ten allen prijze voorrang moet krijgen? Dat ruiters en koetsen vrijgeleide door de bossen moeten krijgen? Dat een vrijgekomen spoorlijn integraal als fietspad moet dienen terwijl andere mogelijkheden, met een beetje natuur erbij, open lagen? Vooral in de provincie bij ons liggen de kaarten moeilijk: wij hebben sterk de

Ruige veldbies

indruk dat men wil scoren en dat de natuur daarbij verwaarloosbaar is. Waarschijnlijk zullen we een vuist moeten maken en het is niet omdat in Gent 10.000 man opstapten dat we bang moeten zijn. Jagers stapten er naast vissers en mountainbikers, juist deze categorieën die in het veld soms mekaar bloed kunnen drinken. Er zijn veel mensen, ook buitensporters die de natuur echt genegen zijn, met hen moeten we voortdoen en met Natuurpunt in een voortrekkersrol!

De afsluiter van Johan Van Den Bosch in Natuur.blad kan hier ook dienen: Ik pleit voor meer ruimte om te genieten, wandelen, recreëren, te spelen. Ik pleit er echter niet voor om alle kwetsbare natuurgebieden, die decennia lang beheerd en beschermd zijn, volledig open te breken. Het is aan de natuurbeweging om de terechte vraag naar ruimte voor recreatie te vertalen naar meer natuur, juist buiten de traditionele natuurgebieden en in het alsmat natuurarmere buitengebied. Enkel dan is er sprake van een win-winsituatie.

Latijn en Grieks

■ **Emiel De Jaeger**

Legendarische helden vinden we in de verhalen over de oude geschiedenis.

■ **Ada** = zuster van Artemisia, de vrouw van Mausolos. **Ada aurantiaca** (*Adaglossum aurantiaca*) (orchidaceae) - kleine, oranje bloemen. *adaina* < *ada* + adj. suffix.

Adaina microdactyla: vedermot op Koninginnekruid. *adaglossum* < *Ada* + *glôssa* = tong (G).

■ **Aegialeia** = vrouw van Diomedes. **Aegialia arenaria**: Bolronde helmkever.

■ **Agrius** = **Agrios** = 1. een Achaeër, 2. een zoon van Odysseus en Circe (een nimf, dochter van Helios en Perse, een toverkol die de makkers van Odysseus in varen veranderde). **Agrius convolvuli** (sphingidae): Windepilstaart - groot en grijs, lange roltong, achterlijf rood en zwart geband; de rupsen leven op Akkerwinde (en Haagwinde).

■ **Aiax** = 1. Griekse held vóór Troje, zoon van koning Telamon van Salamis (grote Ajax), 2. idem, zoon van koning Oeleus van Locris (kleine Ajax). *ajacis* = gen. enk. van Aiax.

Delphinium ajacis L. (*Consolida ajacis* Schur, *Consolida ambigua* auct.) (ranunculaceae): Valse ridder-spoor, Tuinridderspoor, Eenjarige ridderspoor - bladeren met lijnvormige slippen, varenachtig; bloemen diep blauw, soms roze of wit; giftig.

■ **Amphidamas** = 1. koning (?) van Cythera, 2. koning (?) van Opus.

Lycaena amphidamas Esp. (L. helle Denis & Schiff., L. *phlaeas* L.) (lycaenidae): *Vuurvlindertje*, *Kleine vuurvlinder* - bovenzijde oranje met grauwbriune strepen, banden en vlekken, met violette bovenlaag van schubben; langs de rand van de achtervleugel een rij oranje-rode, sikkelvormige vlekken met zwarte rand.

■ **Anticlea** = **Antikleia** = moeder van Odysseus.

Anticlea badiata (geometridae): spanner, - rups gewoonlijk groen met lichtere ringen, op rozen.

■ **Antigone** = 1. dochter van Oedipus en diens moeder Iocaste; als straf voor het "begraven" van haar broer Polynices wordt zij op bevel van haar oom Kreon levend ingemetseld in een grafkelder, 2. dochter van Eurythion, koning van Phthia, vrouw van Peleus, de vader van Achilles.

Grus antigone (gruidae): Saruskraanvogel - tot 1,50 lang; blauwgrijs met meer witte staartveren; kop en bovenste deel van de nek rood, witte kruin; van India tot de Filippijnen

■ **Antiopa** = moeder van Amphion en Zethus (vader was Zeus).

Vanessa antiopa (nymphalidae): Rouwmantel.

■ **Ascanius** = zoon van Aeneas, stamvader van de Latijnen.

Cercopithecus ascanius (cercopithecidae): Roodstaartmeerkat, Blauwgezicht-witneusaap - goudbruine rug en witte buik; gezicht blauw met gele bakkebaarden, rode rand rond de ogen, witte vlek op neus en onderlip; rode staart. *ascanii* = gen. enk. van Ascanius.

Chirolophis ascanii (blenniidae): Franjekop - slijmvis met franjevormige tentakels boven de ogen, op de kop en op de eerste rugvinstekels.

■ **Astyanax** = zoontje van Hector (zoon van Priamus, koning van Troje) en Andromache; gedood bij de verovering van Troje.

Astyanax fasciatus (characidae): karperzalm, waarvan vermoedelijk de blinde holenzalm afstamt (aquariumvis).

■ **Briseis** = jong meisje als oorlogsbuit van de Griekse held Achilles; hij moest ze aan Agamemnon afstaan als compensatie voor Chryseis, die Agamemnon moest terugsturen naar haar vader Chryses, priester van Apollo.

Chazara briseis L. (satyridae) - bovenvleugels donkerbruin met roomwitte band, op de voorvleugels onderbroken door donkere aders en twee oogvlekken; onderzijde met een patroon van lichtgrijs, bruingrijs en donkerbruin met zigzag lopende banden en oogvlekken.

■ **Chilôn** = een van de zeven (Griekse) wijzen.

Chilo phragmitella (pyralidae): een grasmot, mineert op riet.

chilodes < *chilo* + adj. suffix.

Chilodes maritimus: een rietvlinder.

■ **Chrysis** = priesteres van Hera te Argos.

Chrysis ignita (chrysididae): goudwesp, - kop en thorax groen of blauw, soms met gouden glans, achterlijfspunt met vier scherpe tanden; parasiteert op bijen.

pseudochrysis < *pseudô* = liegen (G) + *Chrysis*

Pseudochrysis neglecta (chrysididae): goudwesp.

■ **Daedalus** = Atheense architect die moest vluchten naar Kreta; hij bouwde voor Minos het labirint, werd door deze daarin opgesloten maar wist met zijn zoon Icarus te ontsnappen met vleugels.

daedaleus = van Daedalus (L) < Daedalus + adj. suffix.

Daedalea quercina L. ex Fr. (*Trametes quercina* Pilat) (polyporaceae): *Doolhofzwam* - vruchtlichaam hoefvormig tot halfronde consolevormig, knobbelig-golvend, zwak concentrisch gezondeerd, viltig (hard kurkachtig), licht- tot grijsbruin (crème- tot okerkleurig met grijze tinten); de onderzijde bestaat uit een onregelmatig stelsel van vaak plaatjesachtige, brede, poriën, dat een doolhofachtige indruk maakt.

daedaleopsis = *daedalea* + *opsis* = uitzicht (G).

Daedaleopsis confragosa Schroet. (*Trametes rubescens* Fr.) (polyporaceae): Roodporiehoutzwam - vruchtlichaam waaivormig tot halfcirkelvormig, kurkachtig, concentrisch gezondeerd, okerkleurig tot bruin, naar het midden bruinrood, witgelige tot bruine rand, bedekt met fijne haren; vaak overgroeid met algen.

■ **Diomedes** = 1. Griekse held in de strijd om Troje,

zoon van Tydeus, koning van Argos, 2. zoon van Ares, koning van de Bistones in Thracië.

diomedea = van Diomedes (L) < Diomedes + adj. suffix.

Diomedea exulans (diomedeidae): Reuzenalbatros - lange, smalle vleugels, grootste spanwijdte (bijna vier meter); wit met zwarte vleugelpunten.

Calonectris diomedea (Puffinus diomedea L., Puffinus kuhli, Procellaria diomedea) (procellariidae): Kuhls pijlstormvogel, Cory's pijlstormvogel - grootste Europese pijlstormvogel; bovendelen grijsbruin (grijszwart), stuit en staart gewoonlijk grijsbruin, soms smalle witte band aan de staartbasis; grijsbruine kruin en wangen, gaan geleidelijk over in wit van keel en nek; onderdelen wit; gele snavel; Middellandse zee en oostelijke Atlantische oceaan.

■ **Elpenor** = tochtgenoot van Odysseus, viel dronken van het dak van het paleis van de nimf Circe.

Deilephila elpenor (sphingidae): Avondroodpijlstaart, Avondrood, Olifantsvlinder, Olifantspijlstaart - roze vleugels, lichaam en antennes.

■ **Hermione** = dochter van Menelaos, koning van Sparta, vrouw van Neoptolemos, zoon van Achilles.

Hipparchia hermione L. (H. fagi Scop.) (nymphalidae) - bovenzijde donkerbruin, voorvleugels met een bleek geelachtige, vaak donker bestoven rand met oogvlekken, achtervleugels met vrijwel witte band, meestal met kleine oogvlek (wijfjes); onderzijde voorvleugels ook met lichte band, achtervleugels donkerbruin en licht geaderd.

■ **Hippocoon** = raadsman van de Thraciërs (bondgenoten van de Trojanen), neef van koning Rhesos.

Papilio hippocoon (papilionidae).

■ **Iapyx** = zoon van Daedalus, vestigde zich in Italië.

Iapyx solifugus (japygidae): een zilvervisje met twee tangvormige cerci (draadvormige aanhangsels) maar zonder staart.

anaiapyx < *ana* = omhoog (G) + *iapyx*.

Anaiapyx vesiculosus (anajapygidae): zilvervisje met rolronde cerci (draadvormige aanhangsels), die vloeistof afscheiden.

■ **Iasius** = 1. koning van Arcadia, vader van Atalanta, 2. Kretenzer, geliefde van Ceres.

Caraxes iasius (nymphalidae, apaturidae) - een weerschijnvlinder.

■ **Icarus** = zoon van Daedalus; zij ontsnapten samen uit het labirint van koning Minos van Kreta, met vleugels

door Daedalus gemaakt; Icarus vloog te hoog en stortte in de Ikarische zee.

Polymmatius icarus Rott. (lycaenidae): Gewoon blauwtje, Icarusblauwtje - bovenzijde metaalachtig blauw (hemelsblauw met paarse gloed); onderzijde lichtgrijs met patroon van witgerande zwarte oogvlekjes en witgerande grijze en zwarte stippen, achtervleugel met reeks oranje sikkeltjes; vijfje bruin met blauwpaarse glans, meestal met oranje sikkeltjes aan de rand en een reeks zwarte stippen langs de rand van de achtervleugel; beide hebben een witte franje.

icarius = van Icarus (L) < Icarus + adj. suffix.

Plebicula icarius Esp. (P. amanda Schneid.) (lycaenidae) - bovenzijde glanzend ijsblauw met grijsbruine banden langs de rand; onderzijde bruingrijs met blauwe zweem op de vleugelwortels, voorvleugel met zwarte, witgerande oofvlekken en een reeks vage oogvlekken langs de zoom, achtervleugel bovendien een reeks oranje sikkeltjes langs de zoom; vijfje bruin bovenaan met korte rij oranje sikkeltjes langs de zoom van de achtervleugel.

■ **Ilia** = Rea Silvia, moeder van Romulus en Remus.

Apatura ilia (nymphalidae): Kleine weerschijnvlinder - duidelijke oogvlek op de voorvleugels.

■ **Iphis** = andere naam voor Iphigenia, dochter van Agamemnon.

Coenonympha iphis Denis & Schiff. (C. glycerion Borkh.) (nymphalidae): hooibeestje; Zuid- en Midden-Europa.

■ **Ismene** = dochter van Oedipus, zuster van Antigone.
Ismene X festalis (Hymenocallis X festalis) (Hymenocallis calathina x Elisena longipetala) (amaryllidaceae): Ismene - bloemen wit, met smalle, gebogen kroonblaadjes.

■ **Iulus** = Ascanius, zoon van Aeneas.

Iulus sabulosus (Archiulus sabulosus, Schizophyllum sabulosum) (schizophyllidae): een van de meest verspreide Europese miljoenpoten; glanzend zwart of bruin met twee gele lengtestrepen.

■ **Laodice** = 1. dochter van Priamus, koning van Troje, 2. dochter van Agamemnon, koning van Mycene.

Argyronome laodice Pallas (nymphalidae): Parelmoervlinder, achtervleugels onderaan voor de helft lichtbruin, voor de helft groenachtig, daartussen een rij glanzend witte vlekken.

■ **Laothoe** = dochter van Altes, koning van de Lelegers, een van de vele vrouwen van Priamos, koning van Troje,

moeder van Lycaon, een zoon van Priamos.

Laothoe populi L. (sphingidae): Populierpijlstaart - vleugels grijsbruin, geschulpt; achtervleugels met roodbruine tekening.

Populierpijlstaart

foto Gunther Groenez

■ **Larentia** = Acca Larentia, vrouw van de herder Faustulus, die Romulus en Remus opvoedde.

Larentia clavaria Haw. (geometridae): Heemstspanner - voorvleugels licht tot donkerbruin met vaak onduidelijke dwarsbanden; geblokte rand; komt voor op heemst.

■ **Lysidice** = dochter van Pelops (zoon van Tantalus, koning van Phrygië).

Lysidice oele (eunicidae): paloloworm op de Molukken.

■ **Meriones** = aanvoerder van de Kretenzen in de strijd om Troje.

Meriones unguiculatus (cricetidae): Mongoolse renmuis, Aziatische woestijnrat (gebruikt bij laboratoriumproeven).

Meriones shawi: Noord-Afrikaanse woestijnrat (ook gebruikt in laboratoria).

■ **Midas** = koning van Phrygië, bekend om zijn rijkdom.

Saguinus midas (callithricidae): Zwarte tamarin - klauwaapje van de beneden-Amazone; zwart, gemarmerd met bruingeel.

Chelonia mydas (chelonidae): Soepschildpad, Groene zeeschildpad - smakelijkste vlees.

■ **Nestor** = koning van Pylos (Griekenland, Peloponnesus), streed als oude man tegen Troje; bekend om zijn wijsheid.

Nestor notabilis (psittacidae): Kea - bergpapegaai uit Nieuw-Zeeland; vrij lange en licht gebogen snavel; verenkleed olijfgroen met donker verenzomen; vleugelen staartpennen blauwgroen en scharlaken ondervleu-

gel.

Nestor productus: Dunbeknestorpapegaai.

pseudonestor < pseudō = liegen (G) + Nestor.

Pseudonestor xanthophrys (drepanididae): Pseudokea; Hawaii-honingkruiper met papegaaiachtige snavel.

■ **Oedipus** = zoon van Laius, koning van Thebe, en locaste; hij loste het raadsel van de sphinx op, doodde zijn eigen vader en trouwde met zijn eigen moeder.

Coenonympha oedipus Fab. (nymphalidae): hooibeestje; - bovenzijde donkerbruin, onderzijde oranjebruin tot grijsbruin met grote oogvlekken; Zuid- en Midden-Europa.

Pholiota oedipus (Phaeogalera oedipus) (strophariaceae): Donsvoetbundelzwam - hoed half bolvormig tot licht gewelfd of vlak, slijmerig, bruin of licht grijsgelig met olijfgroene tint tot lichtbruin of bleek okerkleurig, gestreepte rand; steel wit met vezelig-vlokkige ringzone en witviltige basis.

Saguinus oedipus (Oedipomidas oedipus) (callithricidae): Cottontoptamarin, Pinché-aapje, Pinchès - klauwaapje uit Midden-Amerika; donkerbruin met gele spikkels, staart bruin aan de basis, verder geelbruin en zwart; kuif met witte haren.

oedipomidas = Oedipus + Midas.

Oedipomidas oedipus (Saguinus oedipus) (callithricidae): zie Sanguinus oedipus.

■ **Palinurus** = stuurman van Aeneas; hij viel in zee en verdronk voor de kaap op de westkust van Lucanië (Italië), die naar hem werd genoemd.

Palinurus elephas (palinuridae): Langoeste, Hoornkreeft - helderrood, wordt turkoois in de zon; zeer lange antennen; kleine scharen; zwaar, gestekeld pantser.

■ **Paris** = zoon van koning Priamus van Troje; hij moest de gouden appel toewijzen aan één van de drie godinnen die meenden de mooisten te zijn (oordeel van Paris): hij gaf de appel aan Aphrodite / Venus die hem Helena van Sparta had beloofd.

Paris quadrifolia L. (liliaceae): Eenbes, Dolwortel, Wolfsbes, Pariskruid - stengel eenbloemig; bladeren in krans, breed elliptisch tot omgekeerd eirond, bijna zittend, meestal vier (soms drie tot zes); bloemdekbladen in twee kransen van vier, buitenste lancetvormig, binnenste lijnvormig, geelgroen; bes (blauw)zwart, zwaar giftig.

■ **Penelope** = 1. dochter van Icarus en Periboea, vrouw van Odysseus, 2. een nimf, moeder van Pan.

Penelope marail (cracidae): Marail-sjakoehoen -

bovendelen glanzend olijfgroen met witachtige stippen op de nek en de mantel; onderzijde dof, borstveren met witte randen; vleugels en staart effen bruin; poten rood; meest voorkomende hokko in Guyana.

Anas penelope (anatidae): Smient - zwemeend met kastanjebruine kop met crèmegeel voorhoofd en kruin, borst rozebruin, lichaam grijs met witte vleugeldeken en zwart achtereind; vrouwtje rood- tot grijsbruin.

Smient

foto Gerard Mornie

■ **Polynices** = zoon van Oedipus en locaste, broer van Eteocles.

Polynices sp. (naticidae): Tepelhoorn - (zeeslak met grote bolvormige schelpen) met hoornachtig sluitdeurtje.

■ **Polyxena** = dochter van Priamus, koning van Troje; zij werd geofferd op het graf van Achilles.

Zerynthia polyxena D. & Sch. (papilionaceae) - bovenzijde bleekgeel met uitvoerig patroon van bruinzwarte vlekken en lijnen, alleen kleine rode vlekken op de achtervleugel en een rij blauwe vlekjes in de zoomband; de rupsen leven op de pijpbloem (Aristolochia spp.).

■ **Polyxenus** = aanvoerder van de Epeërs (Grieken) in de strijd om Troje; poluxenos = die veel gasten ontvangt, zeer gastvrij.

Polyxenus lagurus (Scolopendra lagura) (polyxenidae): in Europa algemene soort borstelmiljoenpoot.

■ **Pompilius** = Numa Pompilius, tweede koning van Rome.

Nautilus pompilius (cephalopoda): inktvis met uitwendige schelp, spiraalvormig gewonden; tentakels zonder haken of zuignappen.

■ **Priamus** = koning van Troje.

Troides priamus urvilleanus: vlinder.

■ **Pyreneus** = Thracische koning.

Isophya pyrenea (tettigoniidae): sabelsprinkhaan met rode stippen op rug; - zeer kleine voorvleugels; bergen.

■ **Romulus** = stichter van Rome, zoon van Mars en Rhea Silvia, tweelingbroer van Remus.

romulea < romuleus = van Romulus, Romeins (L) < Romulus + adj. suffix].

Romulea bulbocodium (Iridaceae): Groin de cochon - grondbladen bijna rond; bloemen als crocus, van binnen meestal geel met witte tot violette of groenachtige punten.

■ **Teucer** = eerste koning van Troje, schoonvader van Dardanus.

teucrium < Teucer + suffix.

Teucrium chamaedrys L. (Lamiaceae): Echte gamander, Liggende gamander, Batengel - stengel liggend-opstijgend, purper gestreept; bladeren ovaal, gekarteld tot gelobd, min of meer leerachtig, glanzend, onderaan grijs, lijken op miniatuur-eikenbladen; bloemen in arm-bloemige schijnkransen, tot eindelingse schijnnaar verenigd; bloemkroon eerst lichtroze (helderrood), later donkerder, zelden wit, lip kan wit en rood gevlekt zijn.

Veronica teucrium L. (V. austriaca L. teucrium D.A. Webb) (Scrophulariaceae): Brede ereprijs, Breedbladige ereprijs - stengels behaard; bladeren langwerpige-eirond met diep gekarteld-gezaagde rand, soms gelobd; bloemen helderblauw (hemelsblauw) met donker aders, in lange trossen.

Dichterspersonages.

■ **Amaryllis** = een mooie herderin.

Amaryllis bella-donna L. (Callicore rosea, Brunsvigia rosea) (Amaryllidaceae) - bladeren smal, groen; bloemen bleekroze, trompetvormig, zoete geur.

■ **Hipparchia** = Griekse vrouwen naam.

Hipparchia hermione L. (H. fagi Scop.) (Satyridae) - bovenzijde donkerbruin, voorvleugel met een bleek geelachtige, vaak donker bestoven rand met oogvlekken, achtervleugel met vrijwel witte band, meestal met kleine oogvlek (wijfjes); onderzijde voorvleugel ook met lichte band, achtervleugel donkerbruin en licht geaderd. neohipparchia < neos = nieuw (G) + hipparchia.

Neohipparchia statilinus (Nymphalidae): Kleine heidevlinder.

■ **Leander** = jongeman uit Abydos die elke nacht de Hellespont overzwom om zijn geliefde Hero te Sestos te bezoeken; toen hij verdronk, stortte Hero zich in zee.

Leander xiphias: een steurgarnaal.

■ **Tityrus** = een herder.

Heodes tityrus Poda (H. dorilis Hufn.) (Lycaenidae): Bruine vuurvlinder - mannetje bovenaan zwartbruin, met zwarte vlekjes of stippen, onderaan geel; wijfje bruinoranje met patroon van vlekken en strepen. tityrella < tityrus + dim. suffix.

Nepticula tityrella: kleine mot, larven mineren in beukenbladeren.

Stigmella tityrella: minerende nachtvlinder, op beuken.

Meikevers ??

■ **Andre De Kimpe**

Meikevers zijn de laatste jaren aan een gestage opmars bezig. Over het waarom van de recente uitbreiding kan alleen gespeculeerd worden: sommigen houden het bij een soort cyclische populatieschommelingen, anderen brengen er, alweer, het klimaat bij. Waarschijnlijk spelen ook hier verschuivingen in het gebruik van pesticiden een rol en kan de Meikever hier en daar profiteren van een minder vergiftigend bodemgebruik. In elk geval, nu de kever er terug is, is ook zijn reputatie van schadelijke soort helemaal terug van weg-

Meikever

foto Gunther Groenez

geweest. Er zijn zelfs waarschuwingen en aanbevelingen om opnieuw over te gaan tot verdelging.

Tijdens de cursus 'Natuurtuinen' vertelde Pol Geeroms dat hij recent problemen had bij tuinaanleg omdat in de grond massaal engerlingen (de larven van de Meikever) voorkwamen. Toch is onder de minder dan 40-jarigen de Meikever niet echt een bekende: het beestje maakte geen deel meer uit van hun jeugd. De ouderen hebben nog het genoegen gehad om te spelen met 'mulders' en andere min of meer herkenbare variaties binnen de soort.

In Lozere, in de omgeving van de bossen, werden eind april op een perceel (een gazon dat omgespit werd) meer dan 50 volwassen exemplaren gevonden. In de bodem kwamen ook nog veel engerlingen voor. Een 40-tal exemplaren werden verzameld en bij een kenner in de omgeving afgeleverd. Hiervan mocht een kwart ver-

der leven, de rest werd vakkundig biologisch onschadelijk gemaakt. Waaruit duidelijk blijkt dat populatieherstel voor de Meikever zeker nog een aantal psychologische barrières zal moeten overwinnen. In elk geval is hier driekwart van een nieuwe generatie (die pas na 3 tot 4 jaar te voorschijn komt) geëlimineerd.

Meikevers kunnen in de maand mei een belangrijke schakel vormen in de voedselketen van de grotere insecteters en kleinere roofvogels. Onder de vogels zijn o.a. klauwieren, Hop, Steenuil en Torenvalk belangrijke insecteters, onder de zoogdieren kan de Egel nogal wat grotere kevers opvreten. Niet bij ons, maar wel in grotere natuurgebieden, kunnen Everzwijnen plaatselijk nogal wat bodem omwoelen en grotere insectenlarven opeten. Het verdwijnen of plaatselijk zeer zeldzaam worden van grote insecten heeft in belangrijke mate meegespeeld bij het verdwijnen van een aantal van die predatoren.

Grote ratelaar in de Langemeersen

■ **Paul Cardon**

Zaterdag rinkelde de telefoon. Een Nederlandse wetenschapster aan de lijn die werkt aan de Universiteit van Louvain-la-Neuve. Of zij enkele plantjes van de Grote ratelaar uit de Langemeersen te Petegem aan de Schelde mochten komen inzamelen? Renate maakte een studie naar hybridisatie tussen Grote en Kleine ratelaar. Even dacht ik terug aan mijn studietijd, ongeveer 30 jaar geleden, toen ik probeerde het Cardamine pratensis-complex (pinksterbloem/moeraspinksterbloem) te ontfafelen.

Uit de plantenatlas blijkt dat in de Langemeersen enkel Grote ratelaar voorkomt - wellicht de zuivere vorm. In de Kalkense meersen komen beide soorten voor en wellicht ook tussenvormen. We spreken af voor een plaatsbezoek.

Pas ligt de telefoonhoorn neer, of er komt een nieuwe oproep binnen: Ivan, natuurwachter bij de Afdeling Natuur. De Afdeling Natuur heeft in de West-Vlaamse Scheldemeersen enkel akkerpercelen aangekocht en wil daar zo snel mogelijk hooilanden van maken door inzaai. Grote ratelaar zou er ook welkom zijn. Op één en dezelfde dag en hetzelfde uur twee vragen over de Grote ratelaar in ons reservaat. Ivan wilde een poging doen om het bloemenrijke hooi met diverse gras- en zeggensoor-

ten te verspreiden op de akkers in de Scheldemeersen bij Kerkhove. Omdat de hooilanden in de buurt zo soortenarm geworden zijn, zou het erg lang duren als er moet gewacht worden op spontane inzaai van hooilandsoorten. Hij spreekt af voor een plaatsbezoek en hoopt deze zomer enkele pakken hooi te krijgen. Ik ben blij met zoveel belangstelling voor de Langemeersen. Toen de eerste percelen in 1976 door een lid van de toenmalige Wielewaal gekocht werden en in beheer gegeven werden aan de vereniging, bloeide de Grote ratelaar er nog met duizenden exemplaren. Ook Moeraskartelblad was toen nog volop aanwezig. In de jaren die volgden verdween de vegetatie met Grote ratelaar en Moeraskartelblad nagenoeg volledig op de percelen die niet beheerd werden door Natuurpunt. Later verminderden de aantallen ook in de reservaatpercelen, wellicht vooral te wijten aan de verdroging. Moeraskartelblad verdween na enkele droge zomers en winters halfweg de jaren 90 nagenoeg volledig. Er bleven enkele plantjes over in een zeer vochtig hooiland nabij de parking van Delhaize in Oudenaarde.

Toen ik enkele dagen later met Renate en Ivan ter plaatse kwam, viel het op dat op een perceel waar de vorige jaren toch nog vrij veel Grote ratelaar voorkwam, het nu zoeken was naar enkele exemplaren. Het perceel was vorig jaar wegens een natte zomer niet gemaaid. Er was al een "strooisellaag" aanwezig van verdorde grassen en zeggen. Blijkbaar waren de kiemplantjes van Grote rate-

Grote ratelaar

foto Gerard Mornie

laar niet door deze laag heen geraakt. Aan de overzijde van de Coupure (de centrale afwateringsgracht) bloeide de Grote ratelaar massaal. Hier was de vorige jaren steeds gemaaid (de percelen zijn iets droger). Om Grote ratelaar te behouden is maaien en vooral de afvoer van hooi dus belangrijk. Renate kon hier het nodige bloemen- en bladmateriaal verzamelen en ter plaatse invriezen in vloeibare stikstof. In het labo kon via DNA onderzoek de verwantschap tussen de exemplaren bepaald worden. Ondertussen trokken Ivan en ik naar het hooiland aan de parking van Delhaize. In de zeggenvegetatie waren slechts enkele exemplaren van Moeraskartelblad meer aanwezig. Moeraskartelblad parasiteert wellicht op zeggen. Net die zeggen zijn in de Langemeersen sterk achteruitgegaan door het verdrogingsproces.

Toen ik weer naar huis reed, hoopte ik dat de Langemeersen terug vochtiger zouden worden. Nu wordt door de Watering Petegem-Melden voortdurend gepompt en gaat veel water naar de Schelde, in plaats van de percelen nat te houden. Hopelijk kan de afbakening als Ven-gebied hieraan wat veranderen. 's Anderdaags kreeg ik een telefoontje van de Oudenaardse milieudienst. Zij vroegen advies over de beste beheersvorm voor het hooilandperceel aan de Delhaizeparking. Het perceel dat OCMW eigendom is, kan in de toekomst misschien in beheer genomen worden door de stad Oudenaarde. Stilaan komt er ook van de locale overheid belangstelling. Hoopvol.

De Zwarte roodstaart

Norbert Desmet

Als ik om zeven uur 's morgens tussen de torenhoge blokkendozen mijn werkterrein binnenstap is de Zwarte roodstaart de laatste link met de natuur: hij zit stevast veertien verdiepen hoog op een antenneetje zijn melodietje te krasselen, boven het ochtendgewoel op de parkings uit. Als er een vogeltje de naam van cultuurvolger verdient is hij het wel: van boerenschuren tot garages en achterbuurten en op de kerktoeren herstelt deze grijze schuifelaar de aanwezigheid van de natuur.

Grijs? niet eens, als je de moeite neemt om door de kijker de familie roodstaart even te bekijken: een kleurenpracht met wit (ja!), zwart en rood bij het mannetje en zoveel schakeringen bij het vrouwtje en de jongen maken een ontmoeting met deze roodstaart een belevenis voor zowel de beginnende als voor de expert vogelkijker. Dit

doen we misschien te weinig. Ook zijn gedrag: moedig zingend op de meest onherbergzame plaatsen, nerveus gedrag in de buurt van het nest, actief voedselzoekend tussen stenen en rommel... Niet dat we nesten moeten zoeken maar ook daar blijft hij verrassen. Was het de Zwarte roodstaart niet die een kamion van de Mik in Kruishoutem een tijdje in de garage hield omdat hij zijn nest op het onderstel gebouwd had? Hij haalde de krant met zijn kroost, lang geleden. Sinds die tijd heeft hij onmiskenbaar goed geboerd en is in de broedvogelatlas een van de talrijke soorten.

Ook hier komen en gaan soorten, want zijn broertje de Gekraagde (ooit alomtegenwoordig in onze weiden met knotwilgen, rond de boerenerven en in de bossen) verdween aan hetzelfde tempo waarop de Zwarte kwam. Toch opletten, want Jo Buysse noteerde dit voorjaar niet minder dan vijf zangposten in de Scheldevallei te Eke... De Zwarte vergezelt ons ook een groot deel van het jaar en neigt ook meer en meer tot overwinteren. Daaraan is niet vreemd dat hij in Zuid-Europa overwintert en dus bij goed voorjaarsweer vlug terug is, maar wellicht is hij, met tal van andere soorten, het levende bewijs dat ons klimaat verandert. Boeiende soort toch?

Het vinkje ☒ in uw agenda

Op vrijdag 15 augustus huren we een ganse bus af en gaan we op bezoek bij de Limburgers waar Johan Royeaerd (afkomstig uit onze streek) zich genesteld heeft. We bezoeken er "De Teut" en het vijfvergebiel "Wijvenheide" te Zonhoven. Praktische gegevens vind je in de kalender. Wat we kunnen verwachten lees je hieronder. Schrijf vlug in want de plaatsen zijn beperkt (40)! **De Teut:** een afwisseling van droge en natte heide, met uitgestrekte struikheidevelden (die in bloei zullen staan midden augustus), gemengde bossen met veel Groveden, vennen met Beenbreek en Ronde zonnedauw, natte valleigronden langs de Roosterbeek met venige delen en vrijwel ondoordringbare broekbossen, vormen het toneel voor de voormiddagwandeling. Roodborsttapuit, Boompieper, Boomleeuwrik en hopelijk een aantal roofvogels kunnen we verwachten. Als het weer wat meezit zijn er ook tal van libellen, vlinders en andere gekke beesten te bespeuren. **Wijvenheide:** In de namiddag trekken we naar het vijfvergebiel Midden-Limburg, of toch naar een deel ervan: Wijvenheide. Dit gebied wordt ondertussen deels door Afdeling Natuur, deels door Natuurpunt beheerd.

SL: afdeling Schelde-Leie

SV: afdeling Scheldevallei

VA: afdeling Vlaamse Ardennen

RO: afdeling Ronse

ZV: afdeling Zwalmvallei

VWG: Vogelwerkgroep (vroeger WVO)

PWG: Plantenwerkgroep regio Schelde-Leie

NWB: Nationale Werkgroep Botanica

IWG: Insectenwerkgroep Schelde-Leie-Zwalmvallei

ZWG: Zoogdierenwerkgroep

SOW: Stichting Omer Watzet

JNM: Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming

Woensdag 9 juli 2003

VWG: Vergadering van de Werkgroep Vogels in het Stedelijk Centrum te Heurne, o.l.v. Nico Geiregat, tel. 0476/98.33.39. Aanvang te 20u. Einde om 22u30. De vergadering, waarop allerlei items waarbij de VWG betrokken is (Watervogeltellingen, Broedvogelatlas, Fenologie,...) besproken worden, wordt besloten met een korte vogelquiz - meestal met dia's van Gerard Mornie - waarbij men leerrijke details die van belang zijn bij vogeldeterminatie becommentarieert.

Donderdag 10 juli 2003

ZV: Zomeravondwandeling naar de "Pardassenhoek" te Grotenberge / Sint-Lievens-Esse. Gids: Patrick Rouckhout (09.360.57.57). Vertrek om 19 uur aan de ingang van het Domein Breivelde te Grotenberge-Zottegem. Wandeling met aandacht voor de plaatselijke flora. Einde om 22 uur. Meebrengen: Laarzen of stevig schoeisel.

Zondag 13 juli 2003

IWG: Zweefvliegtocht in het Burreken te Zegelsem-Brakel. Gids: Paul Pals, tel. 055/42.56.92. Samenkomst om 10 uur op het pleintje t.h.v. Perrevelde nr.14. Aandacht voor een aparte familie binnen de orde van de vliegen. Einde om 12 uur. Meebrengen: loop, insectennet, insectengids.

Maandag 14 juli tot vrijdag 26 juli 2003

SL: Natuurreis naar Slovenië en Hongarije. Leiding Paul Van Ceunebroeck, tel. 055/31.75.38 en Michel Vander Venet, tel. 055/31.75.37

Donderdag 17 juli 2003

IWG: Vergadering van de Invertebratenwerkgroep "Lampyrus" bij Anne Fobert, Hotondstraat 2, Ronse. Tel. 055/21.01.37. Aanvang te 19u30. Einde 22u30. Thema van deze avond: Libellen door Bart Heirweg. Overzicht van de verschillende families, leefwijze, anatomie, ...

ZV: Zomeravondwandeling in het natuurgebied Middenloop-Zwalm. Verantwoordelijke: Jan François (09/361.03.00). Vertrek om 19u aan het waterzuiveringsstation te Brakel (Zwalmbeekweg). Algemene wandeling met aandacht voor flora en fauna in het reservaat. Einde om 22 uur. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel.

Zaterdag 19 juli 2003

ZV: Planteninventarisatietocht in natuurgebied Middenloop-Zwalm (Mijnwerkerspad). Gids: Koen Verhoeyen (09/380.42.77). Vertrek om 14.00u aan de parking in de Slijpstraat te Sint-Goriks-Oudenhove (einde Mijnwerkerspad). Inventarisatietocht met aandacht voor plantenfamilies, verband tussen plantensoorten en biotopen, vergelijkend determineren met verschillende flora's,... De inventarisatie is niet beperkt tot een kilometerhok, maar gaat door binnen het volledige natuurgebied. Het einde van de activiteit is voorzien rond 17u. Meebrengen: laarzen, flora en/of plantengids, loop.

Zondag 20 juli 2003

ZV: Natuurbeheerswerken in reservaat Het Burreken. Verantwoordelijke: Filip Hebbrecht (055/49.55.63). Samenkomst om 9u aan het pleintje op het Perrevelde (ter hoogte van nr. 14) te Zegelsem-Brakel. Maaien van hooilandjes en afvoeren maaisel. Voor- en namiddag tot ca. 17 uur. Er wordt gezorgd voor broodjes en soep (Vooraf inschrijven!). Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel. Indien mogelijk zeis, rakel of riek.

Zondag 27 juli 2003

SV : Natuurwandeling in Bos t' Ename. Gids : Guido Tack, tel. 0474/90.02.30. Samenkomst te 14u aan het museum, Enameplein. Familiale wandeling met kennismaking met het reservaatbeheer. Einde om 17u. Meebrengen : laarzen, verrekijker, veldgidsen.

Donderdag 31 juli 2003

IWG: Vergadering van de Invertebratenwerkgroep "Lampyrus" bij Anne Fobert, Hotondstraat 2, Ronse. Tel. 055/21.01.37. Aanvang te 19u30. Einde 22u30. Thema van deze avond: Kevers. Lesgever: Schietecatthe Bertie. Overzicht van de verschillende families, leefwijze, anatomie.

Zaterdag 2 augustus 2003

ZWG+SL: Vleermuizenjacht langs het jaagpad te Zingem. Gids: Davy De Groote, tel. 0479/73.61.37. Samenkomst om 21u aan de parking bij de Scheldebrug kant Zingem. Einde om 24u. Na een algemene uitleg over deze zoogdierengroep zal tijdens de excursie gebruik gemaakt worden van o.a. een batdetector om de onhoorbare signalen, die deze beestjes uitzenden om zich te oriënteren en hun prooi te vinden, via elektronische weg toch hoorbaar te maken, zodat we ze zelfs kunnen op naam brengen. Vooraf zullen op het traject een hele resem life-traps voor muizen uitgezet worden om op die avond te controleren. Meebrengen: laarzen, verrekijker, eventueel zaklamp.

Zondag 3 augustus 2003

IWG+ RO: Vlindertocht langs de oude spoorwegbedding van Ronse naar Leuze. Gids: Jo Glibert, tel. 055/21.00.46. Samenkomst om 14u aan het station van Ronse. Tal van dagvlinders zijn te verwachten. Spoordijken zijn dikwijls gevarieerd in de begroeiing. Naast een ruigtekruidenvegetatie is er ook struweel aanwezig. Tussen deze vegetaties zijn overgangen aanwezig. Spoordijken bestaan meestal uit een arm substraat. Allemaal ingrediënten voor een gevarieerde vlinderfauna. Einde om 17 uur. Meebrengen: Vlindernet, insectengids, loupe.

Donderdag 7 augustus 2003

ZV: Zomeravondwandeling in het reservaat Parkbos-Uilenbroek. Verantwoordelijke: Herman Hastrate (09/360.72.11). Vertrek om 19u op de Waesberg aan de picknicktafel te Sint-Maria-Lierde. Algemene wandeling met aandacht voor flora en fauna in het reservaat. Einde om 22u. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel.

Zaterdag 9 augustus 2003

NWB: Plantenstudiedag in Leut (Limburg). Gids: Miel Opdenacker, tel. 089/56.54.71. Samenkomst aan de kerk te 9u. Einde 17u. De ganse dag intensieve plantenstudie en inventarisatie van kilometerhok D7-36-32, met de botanisch rijke Maasbeemden en -dijken, waarbij dus ook geleerd wordt gebruik te maken van de diverse plantenboeken. Meebrengen: laarzen, loop, flora's, lunchpakket met drank. Botanisten van onze regio kunnen voor kostendelend vervoer contact nemen met Karel De Waele (tel. 09/386.45.60)

■ **ZV: 8ste Natuurmarathon in natuurgebied Het Burreken.** Verantwoordelijken: Johan Cosijn (055/30.98.10) en Vincent Decroock (055/216531). Start om 6u in zaal De Wante, Essestraat 1 te Schorisse. Dagvullend aanbod aan educatieve activiteiten in en rond natuurgebied Het Burreken. Einde rond 24u. Zie ook gedetailleerd overzicht op de wikkel.

Zondag 10 augustus 2003

■ **SV : Natuurwandeling langs de oude Scheldearmen te Elsegem.** Gids : Paul Cardon, tel. 055/31.19.92. Samenkomst te 14 u aan de kerk te Elsegem. Einde omstreeks 17 u. Meebrengen : goed schoeisel, verrekijker, veldgidsen.

■ **SOW en NP- Ronse: Pannenkoekenbak** t.v.v. de actievoerders rond d'Hoppe. Start vanaf 14u. Info: Anne Fobert, tel. 055/210137 (afhankelijk van de toestand in het bos)

Donderdag 14 augustus 2003

■ **IWG: Vergadering van de Invertebratenwerkgroep "Lampyris"** bij Anne Fobert, Hotondstraat 2, Ronse. Tel. 055/21.01.37. Aanvang te 19u30. Einde 22u30. Thema van deze avond: Kevers. Lesgever: Schiettecatte Bertie. Overzicht van de verschillende families, leefwijze, anatomie.

Vrijdag 15 augustus 2003

■ **SV+ZV: Familiale busuistap naar Midden-Limburg (Zonhoven).** Gidsen: Johan Royeaerd, tel 011/67.41.53 en Chris Onkelinx. Samenkomst om 7u aan de kerk van Leupegem en vervolgens om 7u30 aan de achterkant van het station van Zottegem (Broeder Mareslaan). In de voormiddag wandelen we van 9u30 tot 12u30 in het heide -en vennengebied "De Teut". We verorberen onze meegebrachte picknick en starten om 14u voor een tocht in het vijfvergebied "Wijnenheide", waar we tot 17u wandelen onder leiding van de plaatselijke gids. Vermoedelijk zijn we terug om 19u30 in Zottegem en om 20u in Leupegem. Meebrengen: laarzen, verrekijker, veldgidsen, lunchpakket en drank. Voor deze dagtocht wordt een bijdrage van € 15 per persoon gevraagd. Kinderen en JNM'ers betalen slechts € 10. Dit dient gestort te worden op reknr. 891-2540092-60 van Natuurpunt Schelde-vallei, B.P. Ceuterickstraat 18, 9890 Asper. Meer details over deze uitstap op p. 16.in de rubriek “Het vinkje in uw agende”.

Zondag 17 augustus 2003

■ **SL: Natuur en landschap in de Latemse Meersen.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan de kerk van Sint-Martens-Latem. Einde om 17u. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel, verrekijker, veldgidsen.

Donderdag 21 augustus 2003

■ **ZV: Zomeravondwandeling in het reservaat Middenloop-Zwalm.** Verantwoordelijke: Joris Otte (09/360.44.82). Vertrek om 19u aan de Boembekemolen (Boembekestraat) te Michelbeke-Brakel. Algemene wandeling met aandacht voor flora en fauna in het reservaat. Einde om 22u. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel.

■ **IWG: Vergadering van de Invertebratenwerkgroep "Lampyris"** bij Anne Fobert, Hotondstraat 2, Ronse. Tel. 055/21.01.37. Aanvang te 19u30. Einde 22u30. Thema van deze avond: Sprinkhanen. Lesgever: Geert De Knijf. Overzicht van de verschillende families, leefwijze, anatomie.

Zaterdag 23 augustus 2003

■ **NWB: Plantenstudiedag in Dikkelvenne.** Gids: Jean Deprez, tel. 09/251.27.26. Samenkomst aan de kerk te 9u. Einde 17u. De ganse dag intensieve plantenstudie en inventarisatie van kilometerhok D3-51-44, met de Christianakapel en de Scheldevalleiwand, waarbij dus ook geleerd wordt gebruik te maken van de diverse plantenboeken. Meebrengen: laar-

zen, loep, flora's, lunchpakket met drank.

Zondag 24 augustus 2003

■ **IWG+SL : Wandeling door de vallei van de Rooigemsebeek te Wannegem-Lede** met aandacht voor sprinkhanen, vlinders en libellen. Gids : André De Kimpe, tel. 09/383.71.99. Samenkomst aan de kerk van de Kruishoutemse deelgemeente Lede te 14u. Onder de sprinkhanen maken we kans op Zuidelijk Spitskopje, Grote Sabelsprinkhaan, Boom- en Struiksprinkhaan, Bramensprinkhaan, Bruine Sprinkhaan, Ratelaar en Doortje. Voor vlinders en libellen zijn alle algemene en enkele minder algemene soorten aanwezig. Einde omstreeks 17 u. Meebrengen : laarzen, loep, veldgidsen.

Zaterdag 30 augustus 2003

■ **ZV: Planteninventarisatietocht in natuurgebied Middenloop-Zwalm (Jansveld).** Gids: Koen Verhoeyen (09/380.42.77). Vertrek om 14u aan het waterzuiveringsstation van Brakel in de Zwalmbeekweg te Nederbrakel - Brakel. Inventarisatietocht met aandacht voor plantenfamilies, verband tussen plantensoorten en biotopen, vergelijkend determineren met verschillende flora's,... De inventarisatie is niet beperkt tot een kilometerhok, maar gaat door binnen het volledige natuurgebied. Het einde van de activiteit is voorzien rond 17u. Meebrengen: laarzen, flora en/of plantengids, loep.

Zondag 31 augustus 2003

■ **SL : Natuurwandeling in de Scheldevallei te Eke.** Gids : Jo Buysse, tel. 09/385.52.89. Samenkomst om 14u aan de kerk van Eke. Thema : Wat leren ons de namen van wilde planten ? Einde omstreeks 17u. Meebrengen : loep, verrekijker, goed schoeisel, veldgidsen.

Zaterdag 6 september 2003

■ **NWB: Plantenstudiedag in Dudzele.** Gids: Hedy Lecomte, tel. 050/54.49.24. Samenkomst aan de kerk te 9u. Einde 17u. De ganse dag intensieve plantenstudie en inventarisatie van kilometerhok B2-52-14, met opgespoten terreinen, spoorweg en poldersloten, waarbij dus ook geleerd wordt gebruik te maken van de diverse plantenboeken. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank. Botanisten van onze regio kunnen voor kostendelend vervoer contact nemen met Karel De Waele tel. 09/386.45.60

■ **ZV: Verzamelen van zaad van autochtone bomen en struiken.** Verantwoordelijke: Joris Otte (09/360.44.82). Samenkomst om 9u aan de Boembekemolen in de Boembeekstraat te Michelbeke-Brakel. Verzamelen van zaad van uitgezochte autochtone bomen en struiken. Uit dit zaad wordt streekeigen plantmateriaal opgekweekt voor de beplanting van onze reservaten. Einde: naar keuze om 12u of 17u. Dagverse soep, brood en toespijs worden voorzien voor de vrijwilligers. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel en eventueel ook een lange stok met haak, koord en ladder.

Zondag 7 september 2003

■ **VWG+VA: Vogelobservatie aan de moerassen van Harchies (Henegouwen).** Gids: Willy Aelvoet, tel. 055/31.67.30. Samenkomst om 7u30 aan de kerk van Leupegem. Terug in Leupegem om 13u. Waarschijnlijk is de Visarend, zoals gewoonlijk op post. Vorig jaar konden we hem langdurig in de telescoop gadeslaan. Ook andere roofvogels als Buizerd, Wespendif en Bruine kiekendief zijn te verwachten, naast verschillende soorten eenden en andere watervogels. Meebrengen: laarzen, verrekijker (eventueel telescoop), vogelgidsen.

■ **SL : Aansluitend bij de voormiddagwandeling : bos-**

wandeling te Stambruges (vlakbij Harchies) in de omgeving van Mer de Sable. Gids : Eddy Saveyn, tel. 09/380.03.00. De deelnemers van de voormiddag die met Willy nog niet huiswaarts keren, kunnen met de namiddaggids hun picknick verorberen te Stambruges. Deelnemers die enkel 's middags mee-wandelen, zorgen dat ze rond 14u aan afrit 27 van de E42 zijn, waar ze opgepikt worden door Eddy. We wandelen in het bos van Stambruges en passeren een laatste restant van de Henegouwse Kempen. Einde omstreeks 17 uur. Meebrengen : goed schoeisel, verrekijker, veldgidsen.

Woensdag 10 september 2003

■ **VWG: Vergadering van de Werkgroep Vogels in het Stedelijk Centrum te Heurne,** o.l.v. Nico Geiregat, tel. 0476/98.33.39. Aanvang te 20u. Einde om 22u30. De vergadering, waarop allerlei items waarbij de VWG betrokken is (Watervogeltellingen, Broedvogelatlas, Fenologie,...) besproken worden, wordt besloten met een korte vogelquiz - meestal met dia's van Gerard Mornie - waarbij men leerrijke details die van belang zijn bij vogeldeterminatie becommentarieert.

Donderdag 11 september 2003

■ **IWG: Vergadering van de Invertebratenwerkgroep "Lampyris"** bij Anne Fobert, Hotondstraat 2, Ronse. Tel. 055/21.01.37. Aanvang te 19u30. Einde 22u30. Thema van deze avond: Bij mooi weer maken we eerst een avondexcursie in de omgeving van de Hotond. Na de excursie bespreken we de organisatie van de werkgroep in de toekomst.

Zaterdag 13 september 2003

■ **PWG: Plantenstudietocht in het domein de Ghellinck te Elsegem:** "de flora van de Scheldemeersen en oude meanders", deel 2. Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst te 14u aan de parking van het domein (ingang bewegwijzerd langs de baan Oudenaarde-Avelgem). Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de volledige flora in km² E2/37/32, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende veldterminatiekenmerken van de meersenflora, die uiteraard speciale aandacht krijgt, aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen, loep, flora's.

■ **ZV: Planteninventarisatietocht in natuurgebied Parkbos-Uilenbroek.** Gids: Koen Verhoeyen (09/380.42.77). Vertrek om 14.00u aan de picknicktafel op de Waesberg te Sint-Maria-Lierde. Inventarisatietocht met aandacht voor plantenfamilies, verband tussen plantensoorten en biotopen, vergelijkend determineren met verschillende flora's,... De inventarisatie is niet beperkt tot een kilometerhok, maar gaat door binnen het volledige natuurgebied. Het einde van de activiteit is voorzien rond 17u. Meebrengen: laarzen, flora en/of plantengids, loep.

■ **ZV: voorstelling en toelichting Life-project : 'Actieplan voor het behoud en herstel van drie bossen in de Vlaamse Ardennen'.**

16.00 u afspraak met pers en publiek kerkplein Everbeek-Boven 16.30 u korte kennismaking op het terrein, aansluitend receptie. (contactpersoon : Koen Van Den Berge - 055 42 83 90).

■ **RO: Beheerswerken in de omgeving van de Vloedbeek te Ronse.** Leiding: Philippe Moreaux, tel. 055/21.88.87. Samenkomst om 14u aan het "Hof ter Guchten", Rotterij 278, Ronse. Maaien en kappen van een depressie aan de Vloedbeek ter voorbereiding van plagwerk en het graven van een vijver. Einde om 17u. Meebrengen: werkhandschoenen, spade, zeis, kapmes.

■ **IWG+VA: Wriemelbeestjes in en om huis.** Gids: Bryan

Goethals, tel. 055/45.63.91. Samenkomst om 20u ten huize van Mevr. Annemie Van Gysegheem, Stationsstraat 120 te Kluisbergen (deelgemeente Berchem) tel. 0496/55.19.55. Na een inleiding door Bryan gaan we vanaf 21u op zoek naar insecten, spinnen, pissebedden, slakken, duizendpoten, ... en trachten ze op naam te brengen. Einde om 24u. Meebrengen: zaklamp, vlindernet, oud laken.

Zondag 14 september 2003

■ **VA: Driebossentocht vanuit Schorisse, via Burreken, Brakelbos en Bos te Rijst.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 9u aan de kerk van Schorisse. We genieten van de eerste herfstverschijnselen en het landschap. Onderweg kijken we naar planten, vogels, insecten, enz.. Einde om 17u. Meebrengen: picknick, drank, laarzen, verrekijker, veldgidsen.

Zaterdag 20 september 2003

■ **NWB: Plantenstudiedag in Treignes.** Gids: Dré Jacobs, tel. 03/219.02.78. Samenkomst aan de kerk te 9u. Einde 17u. De ganse dag intensieve plantenstudie en inventarisatie van kilometerhok J5-33-34, met de Viroin en botanisch rijke kalkhellingen, waarbij dus ook geleerd wordt gebruik te maken van de diverse plantenboeken. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank. Botanisten van onze regio kunnen voor kostendelend vervoer contact nemen met Karel De Waele (tel. 09/386.45.60)

Zondag 21 september 2003

■ **IWG+VA: Insecten -en spinnenwandeling in het Ingelbos.** Gids: Bryan Goethals, tel. 055/45.63.91. Samenkomst om 14u aan de Hotondmolen, Zandstraat 4 te Kluisbergen. Rond deze tijd zijn vele spinnen in volwassen stadium aanwezig, evenals insecten en sprinkhanen. Verschillende vangstmethoden worden gedemonstreerd. Einde om 17u. Meebrengen: Vangnet, potjes, loep, evt. laken, verrekijker, insecten- en spinnengids.

Donderdag 25 september 2003

■ **IWG: Vergadering van de Invertebratenwerkgroep "Lampyris"** bij Anne Fobert, Hotondstraat 2, Ronse. Tel. 055/21.01.37. Aanvang te 19u30. Einde 22u30. Thema van deze avond: Bij mooi weer maken we eerst een avondexcursie in de omgeving van de Hotond. Na de excursie bekijken we ons determinatiemateriaal (tabellen, boeken, optisch materiaal).

Zaterdag 27 september 2003

■ **PWG: Plantenstudietocht langs de oude Leie te Grammene:** "de flora van de nazomer", deel 1. Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst te 14u aan de kerk van Grammene. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de volledige flora in km² D2/46/12, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende veldterminatiekenmerken van de nazomerflora, die uiteraard speciale aandacht krijgt, aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen, loep, flora's.

■ **ZV: Natuurbeheerswerken in natuurgebied Het Vossenhol.** Verantwoordelijke: Jan François (09/361.03.00). Samenkomst om 9u aan het natuurgebied Vossenhol in de Vossenholstraat te Sint-Maria-Oudenhove-Zottegem. Afvoeren van maaisel. Einde: 's middags of 's avonds naargelang de goesting. 's Middags is er soep en brood (vooraf inschrijven wenselijk). Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel riek en/of hark.

Zondag 28 september 2003

■ **SL:Herfstwandeling in de Astenedreef te Astene.** Gids:

Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan de kerk van Astene. Afgelopen jaar werd dit gebied door de stad Deinze aangekocht. Einde om 17u. Meebrengen: stevig schoeisel (laarzen bij regenweer), verrekijker, veldgidsen.

■ **ZV: Natuurbeheerswerken in natuurgebied Het Burreken.** Verantwoordelijke: Filip Hebbrecht (055/49.55.63). Samenkomst om 9.00u aan het pleintje op het Perreveld (ter hoogte van nr. 14) te Zegelsem-Brakel. Maaien van hooilandjes en afvoeren maaisel. Voor- en namiddag. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel. Indien mogelijk zeis, rakel of riek.

Zaterdag 4 oktober 2003

■ **NWB: Plantenstudiedag in Kallo.** Gids: René Maes, tel. 03/252.41.23. Samenkomst aan de kerk te 9u. Einde 17u. De ganse dag intensieve plantenstudie en inventarisatie van opgespoten terreinen en Scheldeschorren op de Linkeroever, waarbij dus ook geleerd wordt gebruik te maken van de diverse plantenboeken. Meebrengen: laarzen, loop, flora's, lunchpakket met drank. Botanisten van onze regio kunnen voor kostendelend vervoer contact nemen met Karel De Waele tel. 09/386.45.60.

■ **ZV: Verzamelen van zaad van autochtone bomen en struiken.** Verantwoordelijke: Joris Otte (09/360.44.82). Samenkomst om 9u aan de Boembekemolen in de Boembeekstraat te Michelbeke-Brakel. Verzamelen van zaad van uitgezochte autochtone bomen en struiken. Uit dit zaad wordt streekeigen plantmateriaal opgekweekt voor de beplanting van onze reservaten. Einde: naar keuze om 12u of 17u. Dagverse soep, brood en toepsijs worden voorzien voor de vrijwilligers. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel en eventueel ook een lange stok met haak, koord en ladder.

■ **ZV: Planteninventarisatietocht in natuurgebied Middenloop-Zwalm (Boterhoek).** Gids: Koen Verhoeyen (09/380.42.77). Vertrek om 14u aan de kerk van Sint-Maria-Oudenhove - Zottegem. Inventarisatietocht met aandacht voor plantenfamilies, verband tussen plantensoorten en biotopen, vergelijkend determineren met verschillende flora's,... De inventarisatie is niet beperkt tot een kilometerhok, maar gaat door binnen het volledige natuurgebied. Het einde van de activiteit is voorzien rond 17u. Meebrengen: laarzen, flora en/of plantengids, loop.

Zondag 5 oktober 2003

■ **VWG: Vogelkijkdag in Heurne** o.l.v. Nico Geiregat, tel. 0476/98.33.39. Een aanrader voor alle vogelliefhebbers! Zie uitgebreide aankondiging op blz. 30.

■ **ZV: Boswandeling in het natuurgebied Everbeekse bossen.** Gids: Roger D'Homme (055/42.37.73). Vertrek om 14u aan de kerk van Everbeek-Boven (Brakel). Wandeling met aandacht voor de typische flora en fauna in een eeuwenoud boslandschap. Kennismaking met het reservatenproject rond de Everbeekse bossen. Einde rond 17u. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel.

Zaterdag 11 oktober 2003

■ **PWG: Plantenstudietocht langs de oude en nieuwe Leie te Deinze:** "de flora van de nazomer", deel 2. Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst te 14u aan de parking aan de kerk van Petegem-Leie, bij de rotonde op de Kortrijkse steenweg en de Tweebruggenlaan. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de volledige flora in km² D2/46/22, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende veldterminatiekenmerken van de nazomerflora, die uiteraard speciale aandacht krijgt, aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen,

loop, flora's.

Zondag 12 oktober 2003

■ **VA : Geologische tocht te Kwaremont.** Gids : Marie-Christine Gottigny, tel. 055/31.34.18. Samenkomst om 14u aan de kerk van Kwaremont. Einde om 17 u. Aandacht voor geologie en landschap. De gids zal ons beslist op een andere manier leren kijken naar de boeiende landschappen in de streek. Meebrengen : laarzen.

■ **ZV: Herfstwandeling in natuurgebied Het Burreken.** Verantwoordelijke: Filip Hebbrecht (055/49.55.63). Vertrek om 9u30 aan het pleintje op het Perreveld (ter hoogte van nr. 14) te Zegelsem-Brakel. Herfstwandeling met speciale aandacht voor de paddestoelensorten in het natuurgebied. Einde om 12u. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel. Een loop, spiegelte en paddestoelengids kunnen nuttig zijn.

Zaterdag 18 oktober 2003

■ **NWB: Plantenstudiedag in Anderlecht.** Gids: Chris De Caluwé, tel. 02/361.60.54. Samenkomst aan het Postsorteercentrum Brussel X, Industrielaan 16 te Anderlecht (te bereiken via afrit nr. 17 van de Brusselse Ring) te 9u. De ganse dag intensieve plantenstudie en inventarisatie van de verruigde hoekjes van de Zennevallei, waarbij dus ook geleerd wordt gebruik te maken van de diverse plantenboeken. Meebrengen: laarzen, loop, flora's, lunchpakket met drank. Aansluitend vergadering voor het opstellen van de kalender 2004. Voorstellen kunnen ook vooraf telefonisch of schriftelijk doorgegeven worden aan André Van den Bergh, Vietsgaard 9, 1745 Opwijk, tel. 052/35.05.18; e-mail: andrevandenbergh@yahoo.com. Botanisten van onze regio kunnen voor kostendelend vervoer contact nemen met Karel De Waele (tel. 09/386.45.60). Einde om 17u.

Zaterdag 18 en zondag 19 oktober 2003

■ **VWG: Internationale watervogeltellingen in de gehele regio.** Een ideale gelegenheid om je kennis van de watervogels aan te scherpen. Er wordt op diverse plaatsen geteld door lokale tellers. Wie eens wil aanpakken kan dit telefonisch regelen via onze regionale coördinator, Koen De Witte, tel. 09/384.98.74, die je in contact kan brengen met de lokale tellers, om plaats en uur af te spreken.

Zondag 19 oktober 2003

■ **SL : Driebossentocht te Everbeek-Boven.** Gids : Paul Geeroms, tel. 09/282.24.08. Samenkomst te 14u aan de kerk van Everbeek-Boven. Stevige boswandeling met aandacht voor herfstverschijnselen. Einde omstreeks 18u. Meebrengen : laarzen of goed schoeisel, verrekijker, veldgidsen.

Woensdag 22 oktober 2003

■ **SV: Cursus paddestoelen voor beginners, theorie deel 1 in het parochiehuis , Hulstraat 27 te Asper** (50 meter van de kerk van Asper). Aanvang 20u, einde 23u. Lesgever: Hans Vermeulen van NME Natuurpunt. Deze cursus bestaat uit 2 theorielessen (deel 2 op 29/10) en 3 praktijkuitstapen (op zaterdagnamiddagen 1, 8 en 15 november 2003). Inschrijven bij Jacques Vanheeuverswyn, tel. 09/324.09.42, door storting van € 12,5 op rekening 891-2540092-60 van Natuurpunt Schelde-Vallei, B.P.Ceuterickstr. 18, 9800 Asper.

Zondag 26 oktober 2003

■ **VA: Paddestoelenwandeling in het Ingelbos te Zulzeke:** Gids: Willy Termonia, tel. 055/21.86.90. Samenkomst om 14u aan de Hotondmolen, Zandstraat 4 te Kluisbergen. Einde om 17u. Meebrengen: laarzen, loop, mesje.

We wandelen langs en tussen de tientallen vijvers, waar de rietvegetatie stilaan hersteld wordt. Ook de vijvers zelf krijgen een opknappbeurt, wat zowel flora als fauna ten goede komt. Vooral water- en moerasvogels voelen zich hier thuis. We bekijken ook de resultaten van het beheerswerk dat via een Europees Life-project kon gerealiseerd worden.

Natuurvierdaagse in de Oostkantons vanuit Butgenbach van 20 tot 23 mei 2004.

Karel De Waele

Jawel, knipper gerust even met de ogen, maar dit gaat wel degelijk over de vooraankondiging en de oproep tot inschrijven voor het **Hemelvaartweekend** van 2004!!!

Mijn vrouw en ik hebben (dankzij het cadeautje dat we van het bestuur van Natuurpunt Schelde-Leie gekregen hebben ter gelegenheid van mijn afscheid als bestuurslid) begin mei deze natuurvierdaagse voorverkend vanuit het **Hotel du Lac** te Butgenbach. Eén dag in de gietende regen, de andere onder een stralend zonnetje.

We genoten van het letterlijk en figuurlijk "behaaglijk" landschap in dit Duitstalig stukje van ons land (de meidoornhagen tussen de weidepercelen en langs de wandelpaden zijn er immers nog overvloedig aanwezig). Waarschijnlijk is dat ook de reden waarom we ten allen kante Grasmus, Geelgors, Braamsluiper, Groenling, Vink en Putter zagen en/of hoorden. Uiteraard zagen we meerdere keren Buizerden cirkelen boven de valleien en heuvels, maar ook éénmaal verraste een Rode wouw ons aangenaam. Langs de snelstromende beekjes kregen we zoals verwacht tweemaal de Grote gele kwik te zien. In de naalddhoutpercelen (wees gerust er zijn daar ook nog genoeg loofhoutpercelen) hoorden we Goudhaantje en Zwarte mees. En op de kapvlakten konden we stevast een Boompieper gadeslaan terwijl hij zijn "valschermlucht" uitvoerde. Terwijl ik een plekje met *Paarbladig goudveil* langs een bronbeekje aan het bewonderen was, zag Alma een Vos die het wandelpad rustig overstak. En in een oude steengroeve met grote waterplas op de groeievloer zagen we Vinpootsalamander en waarschijnlijk ook de dikkopjes van de Vroedmeesterpad, want vanuit de puinhoop onderaan de groeievand klonk de fluittoon van de vol-

wassen padjes (we gaan die zeker eens 's avonds gaan beluisteren).

En het zal jullie zeker niet verwonderen dat ik ook volop genoten heb van **de flora**. Eigenlijk waren we daar een drietal weken te laat (en volgend jaar dus zeker meer dan een maand), maar de **vallei van de Holzwarche** (en nog enkele andere) moet in april adembenemend mooi zijn door de duizenden bloeiende Wilde narcissen! Nu konden we enkel nog een paar nakomertjes zien bloeien! Meteen ook een tip voor de liefhebbers... Maar dit wil niet zeggen dat we met Hemelvaart ook geen mooie en interessante planten zullen zien. We zullen zeker de typische flora van dit hoog gelegen stukje België kunnen bewonderen, met Berewortel, Kranssalomonszegel, Witte veldbies, Bosooievaarsbek en Trosulier als exponenten. Jullie zullen hele velden Bospaardenstaart, Adderwortel, Blauwe bosbes en Schaduwkruiskruid kunnen bewonderen. Wat niet wil zeggen dat we ook niet kunnen genieten van hier en daar een plekje met Rode bosbes, Knollathyrus of Egelboterbloem.

En om het genot nog te verhogen kunnen we getuigen dat het Hotel du Lac nog een klasse hoger scoort dan het hotelletje in Vijlen. De kamers hebben allemaal TV en een mooie badkamer. Het avondmaal bestaat uit een verrijkt viergangenmenu met soep, voorgerecht (bvb. gestoomde forel), hoofdgerecht (vlees met groenten) en dessert (bvb. pannenkoek met ijs en frambozensaus). Sorry, maar we hadden geen keuze: met Hemelvaart is dit hun programma en aangezien ze geen gebrek hebben aan klanten in die periode was dit te nemen of te laten. Maar we zullen ons voor één keer deze luxe laten welgevallen! Voeg daarbij dat de klanten tussen 16u en 19u nog gratis de beschikking hebben van een fitnesszaal en één saunacabine! Ik vrees echter dat we een beurtrol voor het gebruik van die sauna zullen moeten afspreken!

"Wat gaat dit kosten?" hoor ik jullie al vragen. En inderdaad dit zal niet één van onze goedkoopste uitstapjes worden, maar we kunnen garanderen dat jullie waar voor jullie geld zullen krijgen. Per persoon in een tweepersoonskamer betaal je (voor 3 dagen volpension tot en met het lunchpakket 's zondags) € **189**. Wie alleen wil slapen op de kamer betaalt € **210**. Niet inbegrepen is het lunchpakket voor donderdagmiddag en uiteraard de drank bij het avondmaal.

Inschrijven kan door overschrijven van € 25 per persoon op rekening 891-2540092-60 van Natuurpunt

Scheldevallei, B.P. Ceuterickstraat 18, 9890 Asper en dit **vóór 1 december 2003** (dan worden in principe de inschrijvingen afgesloten, omdat we begin december het definitief aantal deelnemers moeten mededelen aan de hoteleigenaar, kwestie van zijn planning te kunnen opmaken voor zijn andere gasten). We hebben met de eigenaar afgesproken dat we **maximaal 32 deelnemers** aanvaarden, waarvan **maximaal 5 op een één-persoonskamer**. Wacht dus niet tot november om in te schrijven als je er echt bij wil zijn.

Paasverlof 2004: Met Natuurpunt Schelde-Leie naar Lesbos.

Lesbos is één van de boeiendste en meest geëerde Ornithologische bestemmingen in de Egeïsche Zee. De rust, de prachtige natuur, de meer dan 11 miljoen olijfbomen waren reeds door de Grieken en Romeinen geapprecieerd. Heden is het authentiek Grieks karakter van de pittoreske dorpjes een plezier voor de wandelaars.

Op onze reis in een gevarieerd landschap concentreren we ons vooral op vogels en planten, maar ook de cultuurliefhebber kan aan zijn trekken komen. Overdag genieten we van ontspannende wandelingen met veel aandacht voor fauna en flora, zoals Middelste bonte specht, Ruppels grasmus, Hardeen, Perzische eekhoorn, Heilige orchis en Paarse asperge-orchis. We besteden ook aandacht aan culturele items, de rustige sfeervolle dorpjes en de lokale gastronomie. Genieten op een terrasje hoort er af en toe bij.

De reis dag aan dag:

Dag 1: Vlucht vanuit Brussel via Athene naar de hoofdstad Mytilini. Transfer naar Vatera aan de zuidkust.

Dag 2: Korte busrit naar Vrisa. Vrij bezoek aan het natuurhistorisch museum. Nadien wandeling in Skala-Polychnitos, een mooi vissersdorpje. Van hieruit te voet langs de baai van Kalloni en een zoutpanne. We gaan op zoek naar strandlopers zoals de Krombekstrandloper, Groenpootruiter en Flamingo.

Dag 3: Via kronkelige wegen richting noorden. Kort bezoek aan Petra en het dorpje Molyvos. Het bezoek aan de bovenstad zal wat stapwerk vragen. De spectaculaire ligging en de vogels op doortrek naar het nabije Turkije trekken de aandacht. Vervolgens wandeling langsheen de kust voorbij Eftalou. Terugkeer via Kalloni met de witte zoutwinning en nog even langs Derbyshire met reigers en sterns.

Dag 4: Ornithologisch en gastronomisch Lesbos: een afwisseling tussen Turkse boomklover en talrijke grasmussen op de helling van de Olymposberg nabij Agíasos. Hier is het een goede plaats om de Perzische eekhoorn en orchideeën te bekijken. De gastronomen kunnen zich laten gaan: Kalamáta- of Thásosolijven aankopen en een 'ouzo' en lokale kaas proeven op een terrasje.

Dag 5: We maken een dagtocht, zonder busverplaatsing, in en om Vatera.

Dag 6: Het westelijk deel van het eiland is het andere Lesbos: ruwer en droger. Kloosters zoals Moni Limonos en Moni Perivolis zijn het bezoeken waard. Nadien naar de rots, op naar het 12de eeuwse klooster Moni Ypsilou en een wandeling in het 'versteende woud'. In de omgeving van Sigri en Skala Eresou op zoek naar Arendsbuizerd en Slechtvalk.

Dag 7: Bezoek aan de hoofdstad met z'n prachtige oude herenhuizen. Vrij bezoek aan het archeologisch museum. Er rest nog wat tijd om te shoppen en we bezoeken een Ouzo distilleerderij. Onderweg enkele boeiende natuurgebieden waar we uiteraard halt houden. Tussen olijfbomgaarden op zoek naar insecten...

Dag 8: Terugreis via Athene naar Brussel

Datum en prijs: Paasvakantie 2004, kostprijs € 870 Vermoedelijk is de reis van zaterdag 10 tot zaterdag 17 april 2003.

Aantal deelnemers: minimum 22, maximum 25.

Reisbegeleider: Dirk Raes

Deze prijs omvat:

- vluchten via Athene in Y klasse (lijnvlucht)
- excursies en alle vervoer volgens programma
- overnachting op basis van tweepersoonskamer
- ontbijten

Deze prijs omvat niet:

- persoonlijke uitgaven en dranken
- toegangsgelden
- middag- en avondmalen (voorzie € 15 per dag)
- bijstands- en annuleringspolis
- fooien
- toeslag single kamer bedraagt € 95.

Inschrijving: Kan enkel door overschrijving van een voorschot van € 200 per persoon op rekening 891-2540697-83 van Natuurpunt Schelde-Leie, B.P. Ceuterickstraat 18, 9890 Asper.

Omwille van de scherpe prijs kan de reis maar doorgaan als er tijdig 22 tot 25 deelnemers zijn.

Inschrijven kan tot volzet, maar aarzel niet, doe het vóór 30 september 2003.

Bijkomende inlichtingen bij Jacques per e-mail (Jacques.Vanheeuverswyn@pandora.be) of per telefoon op 09/324.09.42

Terugblik: Open Natuur.dag in Parkbos-Uilenbroek en Burreken

■ Johan Cosijn

Lang voor Guy Verhofstadt België meldde dat we op 18 mei met z'n allen naar de stembus mochten trekken, plande Natuurpunt op diezelfde dag haar jaarlijkse Open Natuur.dag. Onder het motto "Volg de natuurgids" organiseerden de plaatselijke afdelingen overal in Vlaanderen activiteiten voor het grote publiek.

Voor Natuurpunt Zwalmvallei was het om meerdere redenen een heel speciale Open Natuur.dag. Precies tien jaar geleden kocht onze toenmalige Wielewaalafdeling het eerste perceeltje natuur in het gebied Uilenbroek in Erwetegem.

Natuurgebied Uilenbroek ligt op het grondgebied van Sint-Maria-Lierde en Erwetegem. Volgens het gewestplan ligt het in natuurgebied en landschappelijk waardevol agrarisch gebied. Een perceel ligt op Erwetegem en blijkt volgens oude documenten bekend gestaan te hebben als "Uilenhoek" of "Uilenbroek". Dit kadastraal toponiem is als naam voor het natuurgebied gekozen. Het gebied bevindt zich tussen de Potaardestraat van Erwetegem en de Waesberg van Sint-Maria-Lierde.

Het Uilenbroek ligt in de vallei van een niet benoemd beekje in het grensgebied van de twee gemeenten. De beekvallei heeft een 'steile' oostelijke flank (Paniseliaan

zand en klei) waarin talrijke bronnen ontspringen die het beekje voeden. De drassige bodem en de sterke reliëfverschillen resulteren door verschillend bodemgebruik in een kleinschalig landschap. Je vindt er nog veel meidoornhagen en houtkanten. Verder vind je er grasland (hooiweides) en bos (zowel oude stukken met 'oude bosplanten' als nieuwere met vooral populier). Op de steile valleiflank wisselen bosjes en weiland elkaar voortdurend af. Fauna en flora zijn onlosmakelijk met bodem en waterhuishouding verbonden.

Een decennium later hebben we hier 15 ha natuurgebied, voldoende groot voor een wandelpad van vijf kilometer. Ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van het natuurgebied Parkbos-Uilenbroek organiseerde Natuurpunt Zwalmvallei die dag de officiële inwandeling van het gloednieuwe wandelpad. Het nieuwe wandelpad verbindt alle percelen in eigendom en slaat tegelijk een brug tussen het weidegebied Uilenbroek en het boscomplex van het Parkbos en loopt daarvoor ook over particuliere grond en openbare wegen. Dat wij bepaalde stukjes grond mogen gebruiken, bewijst dat wij hier op goede voet samenleven en samenwerken met de landbouwers en de omwonenden. Het wandelpad zal permanent toegankelijk zijn voor iedereen. Hiermee willen we nog eens duidelijk stellen dat de natuur er is voor iedereen en niet voor een groepje geprivilegeerden. Voor een begeleide wandeling met natuurgids kan men altijd terecht bij de conservators of tijdens de georganiseerde wandelingen in het natuurgebied.

In samenwerking met de natuurbeheerploeg van het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen werkte de werkgroep rond het natuurgebied vier maanden aan het wandelpad. Ik wil hen hierbij nogmaals bijzonder danken voor hun werk en feliciteren met het resultaat. Er zijn twee startplaatsen: een aan het kruispunt van het Gaverland en de Potaardestraat in Erwetegem en een aan de Waesberg in Sint-Maria-Lierde. Aan beide ver-

trekpunten staan infoborden die de wandelaar vertellen wat er te beleven valt.

Kleine landschapselementen bieden houvast

Kleine landschapselementen bieden aan heel wat planten en dieren onmisbare omstandigheden om te overleven. Veedrinkpoelen zijn een oase van leven voor kikkers, salamanders en waterinsecten.

Hoogstamboomgaarden en kleine bosjes zijn een thuis voor insecten, vogels en zoogdieren. Al die kleine stukjes natuur vormen samen het grootste natuurgebied in Vlaanderen.

Maar het blijven losse punten, die op zichzelf te klein zijn om hun bezoekers op lange termijn in leven te houden. Daarom zijn ook verbindingen - hagen, heggen, bomenrijen, holle wegen, natuurlijke wegbermen - broodnodig. Die verkleinen de afstand tussen de verschillende punten, zodat de reis ook voor kleinere organismen haalbaar wordt, zodat ze een kans maken om een partner te vinden en de toekomst van hun soort veilig te stellen.

foto Ward Stulens

Arme grond, maar rijke flora!

Het zijn voor een belangrijk deel landbouwers uit de omgeving die hier natuurbeheerswerken uitvoeren. Zij maaien de hooilanden. Door te maaien en het maaisel na enkele dagen af te voeren wordt de bodem, na vele jaren van intensief beheer, armer aan voedingsstoffen. Zo krijgen zeldzame planten die eigen zijn aan voedselarme gronden meer kans om te ontkiemen. Omdat het maaisel enkele dagen blijft liggen vooraleer het afgevoerd wordt, krijgen de planten de nodige tijd om hun zaad ter plaatse achter te laten. In het Uilenbroek vind je zowel natte als droge hooilanden. Dat verschil zie je vooral in de plantensoorten die er

groeien. In de natte percelen vind je bijvoorbeeld Dotterbloem, Moerasspirea en Kattenstaart. Op drogere stukken bloeien dan weer Margriet, Blauwe knoop, Wilde peen, Knoopkruid en Gewone agrimonie.

Natuurpunt wil hier werken aan het behoud, herstel en beheer van waardevolle hooilandjes en kleine landschapselementen.

Naar een halfgesloten bos

Bossen en graslanden zijn in ons cultuurlandschap twee gescheiden systemen. Weiden worden zo intensief gebruikt dat er geen jonge struiken of bomen meer kunnen groeien.

In bossen staat meestal de houtproductie centraal. Open plekken worden snel opnieuw beplant.

De scheiding tussen bos en grasland is zeer abrupt en scherp. Nochtans horen bos en grasland van nature bij elkaar, het ene komt zelfs uit het andere voort. Grote grazers spelen daarbij een belangrijke rol. Daarom grazen op de weilanden van Natuurpunt rond het Parkbos slechts een beperkt aantal dieren. Door die extensieve manier van grazen kunnen hier en daar jonge bomen en struiken opschieten. Geleidelijk aan zullen in de loop der jaren de weiden evolueren naar een meer natuurlijke situatie van ecologisch waardevol halfgesloten bos.

Na de wandeling konden de deelnemers en organisatoren genieten van een lekker biertje of een frisdrank tijdens de aansluitende receptie. De regenvlaag kon de sfeer en de pret niet bederven en er werd nog nagepraat tot laat op de avond.

Toegang

Het Parkbos-Uilenbroek is voor wandelaars vrij toegankelijk op de bewegwijzerde paden.

De wandeling bestaat uit twee lussen van ongeveer 3 en 2 kilometer. Halverwege, na de doortocht door het Uilenbroek, kan je de wandeling afsnijden of voortzetten naar het Parkbos.

Honden zijn niet toegelaten binnen de omrasterde weilanden. Fietzers en ruiters zijn niet toegelaten, behalve op de openbare wegen.

Informatie

Voor meer informatie kan je terecht bij: Herman Hastraete, Erwetegemstraat 35 te Erwetegem, tel. 09-360 72 11

Ook in natuurgebied het Burreken organiseerde Natuurpunt Zwalmvallei diezelfde dag de inwandeling van het vernieuwde wandelpad in en om het natuurgebied met aansluitend een receptie. Het Burreken is een erg heuvelachtig gebied met scherp ingesneden beekjes, smalle dalen en dalletjes op de grens van Brakel, Maarkedal en Horebeke. Het Burreken is een panoramisch mozaïek van lichtrijke loofbossen, pittoreske bronbosjes, bloemrijke, vaak vochtige weiltes en een opvallende zandige talud die ontstond door een grondverschuiving. En vergeten we zeker de spectaculaire, guitig kronkelende Krombeek niet, die het gebied doorsnijdt met z'n diepe bedding. Het gebied behoort tot de uitlopers van de west-oost gerichte heuvelrug (met heuveltoppen tot 140m hoogte), die zich in het zuiden van Vlaanderen uitstrekt.

Voor meer informatie kan je terecht bij: Filip Hebbrecht, Korsele 31 te Horebeke, tel. 055-49.55.63.

Vissen achter het net

Rik Desmet

In opdracht van AWZ (administratie waterwegen en zeewezen) is het IBW (Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer) een onderzoek gestart naar het visbestand op de Callemoeievijver in Nazareth. In deze vijver, bekend om zijn ornithologische hoogstandjes, wordt vanaf 2005 baggerspecie uit het Schipdonkkanaal en de Leie te Deinze gestort. Het IBW moet met zijn onderzoek nagaan wat de gevolgen zullen zijn van dit storten.

Daartoe wordt het visbestand niet alleen geïnventariseerd maar wordt onderzoek gedaan naar dichtheid,

reproductie, migratie...

Inventarisatie gebeurt op 3 manieren: fuiken, kieuwnetten en, langs de oever, elektrisch vissen. Tot op 11 juni had men zo 9 soorten vissen gevangen: Paling (enkele exemplaren van meer dan een meter!), Snoek, Zeelt, baars, karper (weinig), Rietvoorn, Brasem, Blankvoorn, en Tiendoornige stekelbaars. Insiders menen te weten dat vroeger al grote Snoeken uit de vijver verdwenen. Dat er relatief weinig vis op de vijver zit heeft ondermeer te maken met de 'badkuipvorm', diepe (tot 12 meter) vijver met steile wanden. Bij het opvullen zou men minimum één meter onder het waterniveau blijven met diepere zones van drie meter.

De waterkwaliteit is zoals gekend uitstekend, helder en voedselarm of oligotroof, een zeldzaamheid in onze streek!. Op enkele vissen worden ook analyses gedaan (PCB's en zware metalen onder andere). Dit zal tijdens het opvullen herhaald worden om na te gaan in hoeverre het storten de waterkwaliteit beïnvloedt.

De vissen groter dan 10 cm worden ook gemerkt om, via vangst-hervangst, een idee te krijgen van de dichtheid én om migratie binnen de vijver te volgen.

Begin 2004 zou gestart worden met de inrichting van de vijver: cement-bentonietwand rondom, omheining, aan de kant van het industrieterrein aanleg van een groene bufferstrook. Ook aan Noorderwal (Deinze) wordt alles dan in gereedheid gebracht. Begin 2005 zou het teveel aan grond van Noorderwal al in de vijver terecht komen, eind 2005 zou dan begonnen worden met het storten van de eigenlijke baggerspecie.

Zoals gekend krijgt de vijver als nabestemming 'Natuurgebied'. De vraag is uiteraard hoe de waterkwaliteit er tegen dan zal uitzien....

Een esperantogroep op natuurverkenning

We schrijven zondag 27 april: **Dag van de Vlaamse Ardennen**. Het is stilaan een traditie geworden dat onze esperantogroep 'La Konkordo' afspraak heeft in de streek rond Oudenaarde. Onder een bewolkte lucht - zwanger van de regen - dagen 's morgens een dertigtal mensen op. Zij zien er niet tegen op om tot hier te komen, communiceren met elkaar in het Esperanto en genieten bovenal van de natuur die rond deze tijd van het jaar zijn

foto Gerard Mornie

mooiste kled draagt. Hun nieuwsgierigheid wordt niet lang op de proef gesteld. De plaatselijke natuurgids Norbert Desmet leidt ons rond in **het Kluisbos**. Er is verbazing over de gedegen kennis van onze gids. Deze was op zijn beurt onder de indruk van de verbondenheid van het esperanto met de Latijnse en Franse namen van planten en dieren. Piet, onze vertaler naar het Esperanto, doet nuttig werk voor onze Franse gasten uit Villeneuve d'Ascq en Valenciennes.

De blauwe Wilde hyacinten en Bosanemonen zien er op hun best uit. Beuken, Essen en dennen zijn er van de partij. De gids amuseert ons met anekdotes over de 'liefdesbron' en over een vermoedelijke dolmen, in de volksmond "Peetje en Meetje" geheten. Daslook, Vingerhoedskruid, Adelaarsvaren, vlier zijn tal van namen die wij wel eens tijdens onze schooltijd gehoord of gelezen hebben, doch veel verder reikt onze kennis niet. Het bos geeft nog zijn natte kilte af - gelukkig hebben de meeste onder ons zich van warme kledij voorzien. Naar de middag toe rammelt bij sommigen al de maag.

Na de voormiddagwandeling rijden wij richting Oudenaarde. We worden er verwacht in het O.L.V.-College. Wij komen in een bomvolle eetzaal met stralende gezichten want iedereen spreekt ofwel zijn picknick aan of schuift aan voor de zelfbediening. Er heerst een uitbundige sfeer. Je merkt aan de gezichten dat men best tevreden is over de voorbijge halve dag.

's Namiddags maken wij opnieuw rendez-vous voor een tweede wandeling in het **Bos te Rijst** te Schorisse. We rijden er met de wagen heen in karavaan. In de Bosgatstraat geniet iedereen van een uniek panoramisch zicht op de Vlaamse Ardennen. Enkele lichte regendruppels kunnen de pret niet bederven. In tegenstelling tot de minder gunstige weersvoorspellingen voor die dag worden wij vrij goed gespaard door de weergoden. Onze gids André Wandels en onze eigen Esperantogids Leo - samen met bijna veertig stappers - hebben er zichtbaar zin in.

We bewaren een prima herinnering aan deze dag en hopen er volgende jaar opnieuw bij te kunnen zijn! **Bonegan memorajon ni gardas kaj esperas denove partopreni venontjare!**

Een tevreden deelnemer.

Ornithologisch overzicht maart-mei 2003

■ Nico Geiregat

In maart liep de winter stilaan op zijn einde. De grote aantallen wintergasten verminderden en de eerste zomervogels verschenen op het toneel. We waren deze winter wel tamelijk verwend geweest, en het voorjaar was in dat opzicht toch wel wat magertjes. Maar geen nood voor diegenen die zo nu en dan nood hebben aan een zeldzaamheid: buiten de regio waren vogels te zien zoals Forster's stern, Kleine kort-teenleeuwerik, Ralreiger,... De hoofdvogels werden "afgeschoten" door LVE en DVE: over Leuze vlogen 4 Roze pelikanen!!! Wij hadden er dan weer minstens één nieuwe broedvogel bij: Slechtvalk! De "eerste aankomers" onder de zomervogels worden zoals vorig jaar gereserveerd voor een ander artikel.

Slechtvalk

foto Gunther Groenez

Futen tot eenden

Roodhalsfuut: 15.03.03 tot 23.03.03: Oudenaarde, Donk: 1 ex. (BHE). **Aalscholver:** 10.03.03: Heurne, Dal: 1 in Denemarken gekleurringde, juveniele vogel (inscriptie: wit op groen "8CC") (DDG). **Grote zilver-**

reiger: Slaapplaats aan de Callemoeie met 3 ex. tot ten minste 9 maart (NVW, NGE), nadien werd er nog sporadisch 1 ex. gezien in de buurt tot 19 maart. **Ooievaar:** 23.03.03: Huise: 1 ex. fouragerend (IDC), 28.03.03: Meilegem, Kaaihoeve: 3 ex. opvliegend (JVDB), 01.04.03: Meilegem: 3 ex. cirkelend over de meersen (USA), 17.05.03: Eke: 1 ex. (JBU). **Lepelaar:** 24.04 en 23.05.03: Meilegem, Kaaimeersen: 1 ex. (LVE, USA). **Wilde zwaan:** 01.03.03: Nokerse meersen: 2 ex. (LKI). **Slobeend:** 24.03.03: Zingem, Weiput: 120 ex. (JVE). **Krooneend:** 12.03.03: Zulte, splitsing Leie: 1 koppel (JMK), In de Scheldevallei te Eine overzomerde voor het derde opeenvolgende jaar een vr., ook dit jaar werden jonge gezien (DDG,...). **Tafeleend:** 01.03: Callemoeie: 791 ex. (BHE). **Witoogend:** 28.03.03: Meilegem, Kaaihoeve: 1 m. (EVDA).

Roofvogels

Zwarte wouw: 12.04.03: Zingem, brug: 1 naar Z (GGR), 17.04.03: Heurne: 1 tweedejaars ex. in een akker (LME), 05.05.03: Oudenaarde, Donk: 1 ex. landend (wandeling Natuurpunt). **Rode wouw:** 30.03.03: Zeveren: 1 ex. overtrekkend (HVS), 14.04.03: Ronse: 1 ex. over (FKE). **Grauwe kiekendief:** 16.04.03: Moregem: 1 ex. (YAD), 09.05.03: Semmerzake: 1 ex. (DLI). **Havik:** 27.03.03: Nokere: 1 ex. (JMV), 10.05.03: Eine: 1 ex. (JVH). **Visarend:** 18.04.03: Nazareth, Callemoeie: 1 ex. (DPA), 26.04.03: Meilegem, Kaaihoeve: 1 ex. (LVE, DVE), 28.04.03: Ronse: 1 ex. (DVE). **Slechtvalk:** Ruien: geslaagd broedgeval met 2 jongen (diverse waarnemers).

Rallen tot sterns

Kraanvogel: 05.03.03: Bachte-Maria-Leerne: 13 ex. (WVE). **Kluut:** 17.03.03: Callemoeie: 25 ex. zwemmend (HVS). **Goudplevier:** 16.03.03: Kruishoutem, Zijldegemkouter: 80 à 90 ex. pleisterend (GCO). **Bontbekplevier:** Vanaf 21.03.03 tot 26.03.03: Meilegem, Kaaihoeve: tot 4 ex. (CNU, USA). **Bonte strandloper:** Meilegem, Kaaimeersen: 3 ex. (JVE). **Tureluur:** 23.05.03: Meilegem, Kaaihoeve: 22 ex. (DDG). **Groenpootruiter:** 27.04.03: Meilegem, Kaaihoeve: 15 ex. (KDWi). **Watersnip:** 21.03.03: Meilegem, Kaaihoeve: 250 ex. (CNU). **Bok:** 06.04.03: Oeselgem, Pereboomplassen: 4 ex. (DPA). **Dwergmeeuw:** 20.04.03: Nazareth, Callemoeie: 1 ex. (KVE), 05.05.03: Oudenaarde, Donk: 1 1e wi. (wandeling Natuurpunt). **Visdief:** 05.05.03:

Oudenaarde, Donk: 8 ex. (wandeling Natuurpunt). **Zwarte stern:** 19.04.03: Nazareth, Callemoeie: 4 ex. (JPA).

Duiven tot kruisbekken

Velduil: 14.04.03: Lierde: 1 vrij tam ex. geland in de tuin van het vogelasiel (MVE). **Graspieper:** 18.04.03: Wannegem-Lede: groep van 350 ex. ter plaatsel (GCO). **Nachtegaal:** Uitzonderlijk veel waarnemingen in vergelijking met recente jaren, maar "peanuts" in vergelijking met vroeger... 2 lang pleisterende ex. in de regio: 1 op de Kluis en 1 in de Vestingen te Oudenaarde (NDS, NGE). Deze laatste had zijn nest in Japanse duizendknoop in de spoorwegberm. **Beflijster:** 30.03.03: Baaigem: 1 ex. in de tuin (FDG), 13.04.03: Ooidonk, kasteel: 1 m. (IST), 14.04.03: Wortegem: 1 ex. (JMK), 20.04.03: Dikkelveene: 1 m. (JVE), 23.04.03: Wortegem: 2 ex. (JMK). **Kramsvogel:** 14.04.03: Nokere: 500 ex. in de weiden (JMK). **Grote lijster:** 06.05.03: Welden: 1 leucistisch ex. (JVE). **Graszanger:** Vanaf 11.05.03: Berchem, Paddenbroek: 1 zp (NDS). Hopelijk kunnen we in het volgende overzicht bevestigen dat het om een broedgeval gaat... **Grote karekiet:** 29.05.03: Ename, put VDM: 1 zp. (DVDP). **Buidelmees:** 12.03.03: Gottem, Oude Leie: 2 ex. op lisdodde (JMK).

Hartelijk dank aan alle waarnemers die hun waarnemingen instuurden. De afkortingen die in dit artikel voorkomen zijn van: Y. Adams, J. Buysse, G. Colembie, I. Deconinck, D. De Groote, F. De Groote, N. Desmet, K. De Witte, N. Geiregat, G. Groenez, B. Heirweg, F. Keirse, J.-M. Kerkhove, L. Kinds, D. Libbrecht, C. Nuyens, D. Packet, U. Sansen, I. Steenkiste, J.-M. Van De Meersschaut, E. Van Den Abeele, J. Van Den Berghe, D. Van De Populiere, J. Vanheeuverswyn, J. Verhoeyen, K. Verhoeyen, M. Vermeersch, D. Verroken, L. Verroken.

Beestig-goed nieuws

Aquafin Ronse:

Ter gelegenheid van de opening van het waterzuiveringstation verzorgde IWG-Lampyrus de snacks en drankstand. Door het slechte weer kwam maar de helft (ca. 800 pers.) van de verwachte belangstellenden opdagen, dat lieten we echter niet aan ons (goede-teamgeest)

hart komen: we maakten enkele nieuwe leden, een hoop reclame en het leverde ons nog een goede winst op ook!

Opennatuurdagen:

Op zaterdag 17 mei konden geïnteresseerden kennis maken met onze werkgroep in 'de Pupiter' te Kwaremont en mee zoeken met Marc, Jürgen en Bryan naar ongewervelden in het Paddenbroek. Op de tentoonstelling waren naast een mooie selectie insectenfoto's van Gunther, ook dode en levende kevers, larven, spinnen, miljoenepoten, ..., als documentatiemateriaal te bekijken.

Een spin als huisgenoot:

is de titel van het boek dat Bryan Goethals schreef en dat in september uitgegeven wordt bij Tirion. Bryan behandelt hierin, met een jarenlange ervaring, de meest gestelde vragen tijdens excursies en voordrachten, daarnaast beschrijft hij ook alle spinnen die we dagelijks thuis tegen het lijf kunnen lopen. Het boek wordt verkocht in de betere boekhandel aan € 14,90. Boekhandel Beatrjys (Oudenaarde) zal op elk boek dat langs hen verkocht wordt een deel van de opbrengst schenken aan Lampyrus. Een intekenformulier kunnen jullie vinden op omslagpagina 2 of verkrijgen bij Bryan.Goethals@pandora.be. Op de voorstelling van het boek en de receptie zullen de ingeschrevenen persoonlijk uitgenodigd worden.

Informatieve werkvergaderingen IWG:

03/07: libellen, Bart Heirweg.
17/07: libellen, wandeling + determinatie.
31/07: kevers, Bertie Schiettecatte.
14/08: kevers, wandeling + determinatie.
21/08: sprinkhanen, Geert De Knijf.
11/09: wandeling + bespreken materiaal.
25/09: wandeling + gegevensverwerking.
Telkens om 19u30, Hotondstraat 2, Ronse.

Wandelingen in de kalender:

op 06/07; 13/07; 03/08; 24/08; 13/09; 21/09;
Voor meer details zie activiteitenkalender midden in het blad

en zoals jullie weten: iedereen is er altijd welkom!

Educatieve projecten

Natuurpunt en SOW Ronse

Met de leerlingen van het **4de leerjaar van het Sint-Antoniuscollege (Ronse)** werden op vrijdag 16 mei in het kader van de opennatuurdagen, samen met 7 arbeiders van de Werkplaats Groen vzw. Griekoort, 175 struiken (inheems plantgoed) in de zoomvegetatie van het natuurreservaat Boschheide geplant.

Het doel van de plantactie is het stimuleren van een rijke onderbegroeiing aan de zoom van het loofbos met als gevolg veel strooisel en het aantrekken van een grote verscheidenheid aan vogels, kleine zoogdieren, insecten, slakken, spinnen,...

Tijdens en na een boswandeling kregen de kinderen ook ruim de tijd om vragen te stellen en kregen ze uitleg over de zelfgevangen vieze beestjes. Een andere groep deed ondertussen een zoektocht in het Muziekbos waarbij op een speelse manier heel wat bijgeleerd werd over de natuur.

Na de middag wisselden de groepen. 'Ik vond het kei-cool en ik wil zelfs blijven dubbel om het nog een keer te kunnen doen' was een krasse uitspraak van een toekomstige natuurliefhebber over deze drukke en leerrijke dag.

RLVA, SOW en Natuurpunt Ronse

De leerlingen van het 5de leerjaar van **Sancta Maria (Ronse)** kregen de kans om met de boeien de wereld van de poel kennis te maken in het natuurreservaat De Pyreneën.

De kinderen werden in groepjes verdeeld en konden, onder toezicht, zelf met een netje, een bak water, een loepsteker en zoekkaarten aan het werk. Zo 'determineerden' ze: salamanders, dikkopjes, waterspinnen, waterkevers, schrijvertjes, schaatsenrijders, posthoornslakken...

Toen ze alle waterdiertjes terug hadden gezet deden ze ook nog een bodemonderzoek ('We moesten een paar vormpjes maken met aarde, zo wisten wij dat het echte klei was') en een wateronderzoek ('Als de spanning van de oppervlakte van het water niet goed is vallen de beeklopers erdoor').

'Na nog een interessante uitleg over de Grote berenklauw, trokken we blij terug naar school', schrijven de reporters van 5b.

Van nu en vroeger: de Argonne

Eind mei is de natuur overal op haar best, maar voor deze uitstap waren de verwachtingen wel hoog gespannen. Het was ook lang geleden voor velen in de groep die neerstreek in Villers. In de vier dagen die we er doorbrachten kwamen veel facetten van de streek aan bod, versterkt door de samenstelling van de groep: er werd zowel naar insecten als naar vogels en planten gekeken, maar evenzo naar amfibieën en zoogdieren. In het landschap vertaalde Rik de rol die geschiedenis en landbouw daarin gespeeld hebben. De hoogtenpunten zullen voor iedereen wel anders liggen maar wat te den-

nvdr). Daardoor zou ik ook deze meerdaagse nog meer naar binnen beleven in de overtuiging dat de jonge generatie de waarnemingen wel te boek zou stellen.

Donderdagmiddag 29 mei begroeten de twee groepen uit Limburg en Vlaanderen mekaar hartelijk aan de Gîte van Villers-en-Argonne. De Zwarte roodstaart en de Huiszwaluwen aan de paardenstal versterkten de ontvangst. Van daaruit zullen we o.l.v. Rik en Norbert de streek verkennen op zoek naar de natuur in bossen, weiden en rond vijvers en in de 'kalk'. Voor de dappersten zijn ook de morgen- en avondtochten, met o.a. een gedeeltelijke zonsverduistering onvergetelijke momenten. Sober, maar met stijl werden we door de gastvrouw en haar helpsters met een streekeigen keuken bedacht.

foto Rik Desmet

...het kruis waar Pol De Zaeytijd van ons is heengegaan...

foto Marc Espeel

luisteren en noteren, ook de zon kijkt mee

ken van Everzwijnen met jongen op de slikrand van een vijver, minutenlang... De kwaakconcerten van groene kikkers, de Rode wouw over de vallei van Passavant, een wegberm met tien orchideeënsoorten of gewoon de wijsheid van het kalklandschap met zijn Grauwe kieken-dieven. Specialisten vonden mekaar en de lijsten werden langer maar vooral, de groep werd hechter en kwam in de greep van een overweldigende natuur onder een bijna zuiderse zon. Wie kan daar beter over berichten dan **Marcel Nachtergaele** die er van het begin bij was:

'Eind van de jaren 50 was ik op Texel met Pol Poppe en verkende voor het eerst de Argonne met Harold Herberigs en Henri Wille. Aan deze bronnen heb ik me gelaafd en besloot daarna een eigen afdeling te stichten. Het weerzien met de streek deed goed. Door een oog-aandoening moest ik het doen zonder mijn notaboekje (wat wel een kwelling zal geweest zijn, maar door dat kleine vertrouwde fototoestel ruim gecompenseerd werd-

Natuurbeleving is moeilijk te beschrijven, maar ik hoorde en zag menig deelnemer blij nieuwe ontdekkingen meedelen zodat beide groepen nader tot elkaar kwamen en heel belangrijk, zolang de passie van het bewonderen er is, slaagt zo'n meerdaagse.

Ik weet dat iedereen op eigen wijze die diepe momenten kon ervaren, maar persoonlijk was ik sterk ontroerd bij de vijver van Cheminel, waar ik enkele keren kwam met wijlen Gust Schamelhout, bij het kruis waar Pol De Zaeytijd van ons is heen gegaan, het kruis gemaakt door wijlen André Heyse. Indringend was ook de stilte in de groep bij het luisteren naar de Grote karekiet en het afscheid in het bos in Beaulieu... Zal ik er ooit nog komen om op deze wijze te genieten?

Hartelijk dank aan Rik en Norbert voor de voorbereiding en de begeleiding en de goede zorgen. Aan Rik die stil-

aan zijn tweede thuis vond in Argonne wensen we veel moed om door te gaan met de bescherming van deze natuurlijke streek.

Ik besluit met een tekst die ik een paar dagen na onze thuiskomst ontving: 'Ik heb er erg deugd van gehad. Zoveel vriendschap in die prachtige streek van de Argonne'.

Tijdens de vakantie wordt gewerkt aan een uitgebreid verslag voor de website en voor de deelnemers en andere geïnteresseerden.

Natuur in Vlaanderen: mag het iets meer zijn?

Onder deze titel verscheen in De Bond een artikel van Chris Dutry over NARA 2003, het derde natuurrapport van het Instituut Voor Natuurbehoud. Myriam Dumortier, één van de opstellers van het rapport verduidelijkt daarin hoe het met onze natuur gesteld is en of er reden is tot optimisme. Een van de nieuwe ontwikkelingen die stilaan duidelijk worden is dat natuur meer en meer erkend wordt om zijn sociaal en economisch nut. Een voorbeeld hiervan is de nieuwe aanpak van het waterbeheer waarbij het herstel van natuurlijke waterafvoersystemen (bv. hermeandering) ook het probleem van de overstromingen helpt oplossen. Keerzijde van de medaille kan zijn dat daardoor de intrinsieke waarden van de natuur uit het oog worden verloren. Een houding van respect en verwondering voor de natuur als mysterie van schoonheid en als kringloop van leven en dood moet blijven vooropstaan.

Een belangrijke vaststelling is dat in Vlaanderen de bestaande natuurreservaten (slechts 2% van het grondgebied) niet voldoende geweest zijn om de teloorgang van de biodiversiteit te stoppen. **Natuur bewaren op een aantal groene oases midden een ecologische woestijn lukt niet!** Hieruit blijkt hoe nodig het Vlaams Ecologisch Netwerk (het **VEN**) wel is. In de eerste fase van de uitvoering van het VEN bestaat een compromis over 87.000 ha groengebieden of slechts 70% van wat 5 jaar geleden door het Natuurdecreet werd gereserveerd. Dit voegt nauwelijks iets toe aan wat in 1994 op het gewestplan reeds als groen was ingekleurd. In de tweede fase moeten er groengebieden bijkomen zodat de versnippering afneemt en het behoud van de biodiversiteit in grotere mate verzekerd wordt. Diverse onderzoeken wijzen intussen uit (anders dan de uitslag van de verkiezingen zou kunnen doen vermoeden) dat het draagvlak voor natuurbehoud blijft groeien. Het lijkt daarom des te meer

onbegrijpelijk en kortzichtig dat sommigen nu de eerste fase van het VEN willen terugschroeven...

"Als we in Vlaanderen een voorbeeldfunctie op economisch gebied willen nastreven, laten we dan proberen om ons ook op ecologisch vlak voorbeeldig te gedragen", aldus Myriam Dumortier.

NARA 2003 telt 352 pagina's en kost € 10. Het is in de boekhandel beschikbaar of via Natuurpunt (014 47 29 56). Raadplegen kan ook digitaal op www.nara.be.

Bosgroep Vlaamse Ardennen

De Bosgroep Vlaamse Ardennen is een pilootproject dat begin februari 2003 werd opgestart door de afdeling Bos en Groen van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en het provinciebestuur Oost-Vlaanderen en loopt in samenwerking met het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen.

Een Bosgroep...Wat?

Een bosgroep is een vrijwillig samenwerkingsverband tussen verschillende bosteigenaars (zowel openbaar als privé) binnen de grenzen van een werkingsgebied met 4000 tot 10.000 hectaren bos. In deze samenwerking staat de beheersvrijheid van de eigenaar centraal. Een bosgroep kan optreden als organisator van gezamenlijke beheerswerken en houtverkoop. Daarnaast is de bosgroep een bron van allerlei bosbouwkundige informatie onder de vorm van individueel advies, cursussen en excursies. Omdat ze een neutrale positie inneemt tussen overheden, eigenaars en bosgebruikers, is de bosgroep een geschikte plaats voor overleg tussen verschillende bosteigenaars en bosgebruikers. Afspraken rond bosrecreatie en ecologische aspecten van het bos kunnen hier gemaakt worden.

Waarom?

Het bos in Vlaanderen is enorm versnipperd. De meeste bosteigendommen zijn kleiner dan 1 ha! Dit leidt tot een onefficiënt bosbeheer en bosgebruik. Voor de individuele bosteigenaars is het beheer van een klein stukje bos financieel onrendabel. Meestal hebben eigenaars weinig kennis van specifieke beheersmaatregelen en bestaande reglementering. Een kanaal waarlangs ze informatie over bosbeheer kunnen krijgen, is dikwijls afwezig. Door de eigendomsversnippering staat de individuele eigenaar vaak machteloos tegen overrecreatie, niet geregeld bos-

gebruik, sluikstorten,... Als de eigenaars samen beheerswerken uitvoeren en gezamenlijk hout kunnen verkopen, kan dit aan economisch gunstiger voorwaarden (betere houtprijzen, minder kosten). Afspraken over het gemeenschappelijk inzetten van arbeiders en machines maken de uitvoering van boswerken betaalbaar. De bosgroep kan bosteigenaars in contact brengen met bosexploitanten en kan hulp verlenen bij de administratieve aspecten. Ook over recreatie kunnen gemeenschappelijke afspraken worden gemaakt. De belangrijkste taak van de bosgroep is het stimuleren en coördineren van zo'n samenwerking.

Voor wie?

Alle bosteigenaars (zowel openbaar als privé) kunnen vrijblijvend meewerken aan de bosgroep. De bosteigenaars blijven verantwoordelijk voor het beheer van hun eigen bos.

Hoe?

Er zijn reeds diverse pilootprojecten opgestart waar het tot stand komen van een bosgroep en de mogelijke werking ervan geëvalueerd wordt. De ervaringen in deze proefprojecten werden in een erkennings- en subsidieregeling geïntegreerd. Vanaf 2003 kunnen Bosgroepen via deze weg door de Vlaamse Gemeenschap erkend en gesubsidieerd worden. De huidige pilootprojecten dienen dan geleidelijk tot erkende Bosgroepen omgevormd te worden.

Bosteigenaars met eigendommen binnen het werkingsgebied van één van de bestaande proefprojecten kunnen zich best tot de coördinator van het project wenden. Andere bosteigenaars met interesse om een bosgroep op te richten of toe te treden tot een bosgroep wenden zich best tot de buitendiensten van de Afdeling Bos & Groen.

Bosgroep Vlaamse Ardennen...Waar?

De Bosgroep Vlaamse Ardennen is actief in de ruim 4300 ha bos van de 17 Oost-Vlaamse gemeenten: Brakel, Denderleeuw, Geraardsbergen, Haaltert, Herzele, Horebeke, Kluisbergen, Kruishoutem, Lierde, Maarkedal, Ninove, Oudenaarde, Ronse, Wortegem-Petegem, Zingem, Zottegem en Zwalm.

Wie zijn de partners?

De partners voor dit project zijn de afdeling Bos & Groen (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap), de provincie Oost-Vlaanderen en het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen. De Bosgroep is gehuisvest in de kantoren van

het regionaal landschap te Ronse.

Wat kan de coördinator van de Bosgroep U bieden?

U kan de coördinator contacteren voor:

- Gratis en onafhankelijk advies over het bos en het beheer ervan (bosbouwtechnische, wettelijke, financiële en administratieve aspecten);
- Informatie over hoe een duurzaam bosbeheer er uitziet, wat uw wettelijke rechten en plichten zijn als bosteigenaar, en wat de mogelijke subsidies zijn waarop u aanspraak kan maken;
- Het coördineren van gezamenlijke boswerkzaamheden voor meerdere eigenaars zodat goedkoper en efficiënter werk kan geleverd worden;
- Adressen van houtexploitanten en bosboomkwekerijen;
- Hulp bij het invullen van kapaanvragen, het aanvragen van subsidies of het opstellen van beheersplannen;
- Hulp bij het aanduiden van dunningen;
- Coördinatie van gezamenlijke houtverkopen om hogere houtprijzen te realiseren;
- Ondersteuning van reeds bestaande initiatieven.

Het staat elke bosteigenaar vrij om al dan niet gebruik te maken van deze diensten. Iedere eigenaar behoudt volledige zeggenschap over het beheer van zijn eigendom.

Waar vind je de Bosgroep Vlaamse Ardennen?

Voor meer informatie kan je terecht op onderstaand adres:

Bosgroep Vlaamse Ardennen, t.a.v. Hans Scheirlinck
p/a Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen, De Biesestraat 5, 9600 Ronse, tel.: 055/20.72.65, fax.: 055/20.61.87, e-mail: Hans.scheirlinck@rlva.be

Zwaan

*Er drijft een zwaan
de oevers trekken het water
strak aan
zodat het niets verraad
van zijn diepste wieren en vissen
als een beschaafd gelaat
en niets geschiedt
er drijft een zwaan
en ze weet het niet.*

Herman de Coninck
Uit Onbegonnen werk - Manteau

Natuurfotografen uit onze
streek dienen ons schitterende
beelden op van zomers leven

Geelgors Gerard Mornie

Meidoorn Gerard Mornie

Dagpauwoog Nico Geiregat

Zwartgerande slak Gunther Groenez

Hommelorchis Marc Espeel

Glimworm Gunther Groenez

Kleine weerschijnvlinder Nico Geiregat

Oranje luzernevlinder Bart Heirweg

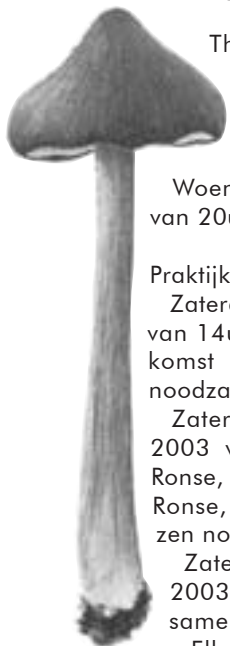

Gemaaid hooiland Ivan Steenkiste

Cursus paddestoelen voor beginners

Inrichting door NME Natuurpunt. Lesgever en tochtbegeleider: Hans Vermeulen.

Theorie: Parochiehuys, Hulstraat 27 te 9890 Asper (50m van de kerk van Asper).

Woensdagavond: 22 oktober 2003 van 20u tot 23u00.

Woensdagavond: 29 oktober 2003 van 20u tot 23u00.

Praktijkuitstappen:

Zaterdagmiddag 1 november 2003 van 14u tot 17u: Bos t' Ename, samenkomst kerk Ename, 13u45 (laarzen noodzakelijk).

Zaterdagmiddag 8 november 2003 van 14u tot 17u: Bois Joly te Ronse, samenkomst aan het Kerkhof te Ronse, parking Hogerluchtstraat (laarzen noodzakelijk).

Zaterdagmiddag 15 november 2003 van 14u tot 17u: Patersbos, samenkomst Paterskerkje, Steenweg op Ellezelles te Ronse om 13u45 (laarzen noodzakelijk).

Inschrijven bij Jacques Vanheuverwijn (09/324.09.42) door storting van € 12,5 op rekening 891-2540092-60 van Wielewael Scheldevallei, BP Ceuterickstraat 18, 9890 Asper. Inschrijven verplicht.

Vogelkijkdag op zondag 5 oktober 2003

Gedurende een hele dag vogels kijken in Heurne, waarbij de grote trek naar het zuiden centraal staat: ideaal voor zowel beginnende vogelkijkers als gevorderden.

Vanop het balkon van het Stedelijk Centrum te Heurne (waar de Maalderijstraat uitkomt op de Heurnestraat) houden we van 7u tot 18u een permanente trektelling en wie wil kan verschillende telescopen testen en vergelijken met zicht over de Scheldevallei.

Ondertussen:

■ doen we een morgentocht in het reservaat 't Dal te Heurne (9u - 11u) o.l.v. Michel Van Der Vennet tel 055/31 75 37;

■ doen we een namiddagtocht in de Scheldevallei te Zingem (14u - 16u);

Gedurende de hele dag blijven de wandelaars in telefonisch contact met de trektelpost op het balkon te Heurne, zodat zij die op stap zijn zo weinig mogelijk missen. In het lokaaltje zal een hoop interessante literatuur aanwezig zijn: video, een CD-speler voor vogelgeluiden,... Iedereen kan aansluiten / vertrekken wanneer hij dat wil. Afspraak steeds aan het bewegwijzerd trektelpunt te Heurne. Drank zal ter plaatse te verkrijgen zijn. Onze keukenprinsesjes Sonja en Natalie bakken voor de gelegenheid pannenkoeken.

Meebrengen: verrekijker, evt. telescoop, vogelgidsen, laarzen,...

Voor meer info, contacteer Nico Geiregat (0473/933.233)

Activiteiten van het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen (RLVA).

■ vrijdag 18 juli: fietstocht in en rond Zottegum. Bezoek PAM Velzeke en wandeling op het Jan De Lichte-pad. € 5 pp, max. € 15 per gezin;

■ maandag 18 augustus: boottocht op de Schelde. We varen van Gavere naar Kerkhove en terug. € 7,5 pp (€ 5 onder de 12 jaar);

■ zondag 28 september: fietstocht ten noorden van Oudenaarde. Brouwerijbezoek Liefmans. € 5 pp, max. € 15 per gezin.

Voor al deze activiteiten dient men vooraf in te schrijven bij RLVA vzw, De Biesetstraat 5, 9600 Ronse -Tel: 055/20 72 65 Fax: 055/20 61 87 - info@rlva.be - www.rlva.be

D'Hoppe

Het megadossier van Vloesberg wordt warm gehouden door een samengaan van verschillende organisaties en door de prikacties van de boombezitters. Het is nodig ook want het ziet ernaar uit dat het van kwaad naar erger evolu-

eert. Hoofdprobleem is het immens stort van Fort dat, opengescheurd, zijn vieze inhoud heeft blootgelegd en nu op sanering wacht. De vervuiler betaalt zou hier de oplossing zijn maar de politiek aarzelt: op gemeentelijk vlak is de macht van de eigenaar immens groot en de zwamdraden lopen door tot in de hogere politiek. Voorlopig mag Fort dus ongestoord verder kamionnetjes steengruis voeren om zijn stort af te dekken met inert afval zoals dat noemt... Bijna letterlijk als vogels in de bomen waken actievoerders in hun boomhutten en wij zijn het met hen eens: het is genoeg geweest. Niet alleen het stort, maar wegen door het bos, de dreiging van nieuwe ontzaveling, het kappen van bomen, het mag stilaan ophouden. Het doet ook goed geregeld mensen van Natuurpunt in het boomhuttenbos en op de acties tegen te komen. De top van d'Hoppe mag niet naar de knoppen en het vuil moet eruit!

Geld in de berm

Dit volgens de overheid noodzakelijk element voor de natuur in Vlaanderen kost bakken vol geld. We hebben ons steeds de vraag gesteld of het voor de dieren in die natuur niet beter zou zijn om de bermen mee te betonnen, maar we willen ons troosten met de Torenvalken die daar nog muizen zoeken. Daarbij niet teveel denken aan al de Egels, uilen en andere, en de talloze vlinders die hun bloembezoek eindigen in het kielzog van een tientonner... Maar misschien heeft het als zaadbank voor wilde planten nog enig nut in onze groene landbouwwoestijn. Als het dan al enig nut moet hebben dan moet het natuurlijk goed gebeuren en daar zijn nogal wat opmerkingen over binnengekomen. Navraag leerde ons dat controle en opvolging bijna onbestaande zijn en eigenlijk de aannemers het tijdschema van maaien bepalen. Vandaar wellicht ook dat het korte gras gestofzuigerd wordt en het lange geklepeld. Alleen moet men dan over de vraag wie dat betaalt zich even bezinnen...

Stof voor een speurder onder ons? Het kan boeiend zijn, op gemeentelijk maar zeker op provinciaal vlak, want 't gaat over grote sommen ten bate van 'ons milieu', meestal als voorname uitgavenpost ingeschreven op de natuur- en milieubeleidsnota. In dat select milieugezelschap ontwaren we de afvalverwerking (nog veel meer geld) en als je

geluk hebt ontdek je nog ergens een postje natuur, onderaan in de zoveelste kolom...

Foto's gevraagd voor nieuwe plantenatlas

Karel De Waele werkt aan een nieuwe geïllustreerde regionale plantenatlas die volgend jaar zal worden uitgegeven door het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen (RLVA) in samenwerking met Natuurpunt. Iedereen die goede foto's bezit van bloemen en planten vragen we hierbij om zijn of haar materiaal ter beschikking te willen stellen. Men kan ofwel dia's tijdelijk uitleenen ofwel foto's digitaal op CD binnenbrengen. In beide gevallen bezorgt men het materiaal aan: Gerard Mornie, St-Amandusstraat 1, 9700 Oudenaarde (Heurne); tel: 055.31.80.67; email: gerard.mornie@advalvas.be

Meander 4 gaat naar...

de drukkerij op woensdag 1 oktober. Om het nummer vlot en rustig te kunnen afwerken moeten de teksten 3 weken eerder bij de redactie binnen zijn (zie colofon): dit is dus op **10 september**. Vroeger is beter en later schept problemen. In elk geval zullen teksten die na 24 september nog toekomen niet meer kunnen behandeld worden. Dit zijn wel voorbeeldig vroege bijdragen voor het januari-nummer...

Natuurfoto's nemen we...

in dank aan. Uiteraard zijn ook foto's van natuurwandelingen of van elke activiteit van Natuurpunt welkom. Eens de inhoud van de artikels voor Meander bekend, roepen we de natuurfotografen op om passende beelden uit te lenen of door te sturen. Wil je ook verwittigd worden dan volstaat het je naam door te geven aan de redactie. Even technisch: voor de voorpagina (hoogte 16.7cm, breedte 14.8 cm) komen alleen die beelden in aanmerking die tenminste 2000 pixels hoog en 1750 pixels breed zijn. Stuur bij voorkeur je beeldmateriaal in tif-formaat naar:

Frederik Vandaele, tel. 0472-90.58.07;
email: frederik.vandaele@pandora.be

uw kwaliteitsfoto's in 1 uur

Koen Snauwaert

SPECTOR

Stationstraat 63 - 8790 Waregem
Tel.. 056 60 90 38 - 056 60 52 16

optiek
Van Ommeslaeghe

Nederstraat 20
9700 Oudenaarde
055 31 18 01

de speciaalzaak voor
verrekijkers, telescopen,
sterrenkijkers
grote keuze, alle merken
speciale condities voor Natuurpunt-

Triodos Bank

toonaangevend in ethisch bankieren
helpt meerwaarden ontwikkelen
in de samenleving

afgevaardigde agent:

Paul Pals
Nieuwpoort 4
9660 Brakel
Tel. 055 42 56 92

**Vakantie in het
Natuurpark
Auvergne**

*bossen, meren, heuvels en
bergen
unieke flora en fauna
vier kleurrijke seizoenen*

Tel./Fax: 00 33 471 78 77 63
(Desmet, Nederlandstalig)
<http://geocities.com/natuurvakantie>

LE ROY RINASSUR BVBA

Warandestraat 17, 9810 Nazareth
Tel.. 09 385 44 60 - 09 385 61 32
email: rinassur@tiscalinet.be
verzekeringsmakelaar nr. 13839

**ALLE BELEGGINGEN
LENINGEN
VERZEKERINGEN**

Boomkwekerij
DE BOCK LV

Wij zijn specialisten in:

Sierheesters, Rozen, Bamboes,
Vaste planten, Coniferen, Sierbomen,
Haagplanten, Fruitbomen.

Pelikaanstraat 89
9700 Oudenaarde-Nederename

Tel.. 055 30 24 80 (bedr.)
Fax. 055 31 35 83

milieuvriendelijk isoleren

**WARMCEL-isolatie
van gerecycleerd papier**

voor daken, zolders, stijlwallen

**Bernhard Decubber
Ten Bosse 78, 9800 Deinze**

Tel.. 09 386 38 53 Fax. 09 380 89 11

Solid partners, flexible solutions

**Naamloze vennootschap
Warandeborg 3
B-1000 Brussel
B.T.W. BE 403.199.702
H.R. Brussel nr. 76034**

Office Partners

méér dan complete kantoorinrichting

**gratis catalogoog
& info folder
professioneel advies
op maat**

<http://www.officepartners.be>
e-mail: officepartners@skynet.be

Doornikstraat 8 - 9700 Oudenaarde
Tel.. 055 30 41 13 - Fax. 055 30 91 13

**TUINAANLEG
EN
ONDERHOUD**

alle snoeiwerken
ook verlagen van bomen

MICHAEL BEKAERT

Ganzendam 9-9890 Vurste
Tel.. 0497 430 179

BOEKHANDEL

Nederstraat 42 - Hoogstraat 37
9700 Oudenaarde
Tel.. 055 31 44 77
Fax. 055 30 03 45

Bestuur Gewest Schelde-Leie:

Gewestvoorzitter: Jacques Vanheeuverswyn **Erevoorzitters:** Ulrich Libbrecht en Karel De Waele **Eresecretaris:** Marcel Nachtergaele **Ledenadministratie:** Arsène en Yvette Benoot-Moerman, Gampelaeredreef 67, 9800 Deinze 09/386.38.95.

Afdeling Schelde-Leie: Voorzitter: Jacques Vanheeuverswyn, Burg.P.Ceuterickstraat 18, 9890 Asper 09/324.09.42 Jacques.Vanheeuverswyn@Pandora.be **Secretaris:** Fr. De Groote, Baaigemstr. 399, 9890 Baaigem 09/362.19.69 Franklin.Degroote@Freebel.net **Penningmeester:** Werner Latte, Zandstraat 11, 9810 Eke 09/385.48.09 Rekeningnummer: Natuurpunt Schelde-Leie, PR 000-0165355-67 p.a. Zandstraat 11, 9810 Eke **Bestuursleden:** Rik Desmet, Lozerstraat 29, 9770 Kruishoutem 09/386.46.63 (conservator vallei Zeverenbeek, redactie Natuurbeleving) desmet.rik@planetinternet.be André Wandels, Wannegemledestraat 33, 9772 Wannegem-Lede 09/383.66.25 André De Kimpe, Wannegemdorp 43, 9772 Wannegem-Lede 09/383.71.99 (mede-conservator vallei Zeverenbeek) andré.dekimpe@vici.fgov.be Odi Heyse, Den Bos 6, 9750 Ouwegem, Odilon.Heyse@lin.vlaanderen Ivan Steenkiste, Dr. A Martenslaan 59, 9800 Astene-Deinze, 09/380.19.30 (verantwoordelijke website) ivan.steenkiste@skynet.be Nico Geiregat, Meerspoort 49 B 31, 9700 Oudenaarde Geiregan@meta.fgov.be Solange De Groote, Baaigemstraat 397, 9890 Baaigem Peter Breyne, Klikhoutstraat7, 9890 Dikkelvenne, peter.breyne@lin.vlaanderen.be Koen en Regine De Hullu-Dhaene, Heuzelstraat 14, 9790 Ooike **Conservators:** Daniël Packet, Modest Huyslaan 30, 9780 Zulte 056/60.15.94 (Leyhoek Astene) Eddy Saveyn, Bellegemstraat 2, 9770 Kruishoutem 09/380.03.00 (Vuylbroek Kruishoutem- gem. reservaat) Lieven Kinds, Lindeknoekstraat 9, 9771 Nokere 09/383.71.39 (Kordaal) Jacques Vanheeuverswyn.

Kern Zingem Marc Nachtergaele, A. Amelotstraat 48, 9750 Zingem, 09/384.15.52 marcnachtergaele@hotmail.com Adelin Goedefroot, Nederzwalmssesteenweg 31, Zingem 09 384 20 29 goedefroot.adelin@pandora.be André Vandecapelle, F.Rigauxstraat 32, 9750 Zingem 09/384.29.73 a.vandecapelle@tijd.com

Afdeling Scheldevallei:

Voorzitter: Paul Cardon, Kortrijkstraat 60, 9790 Wortegem-Petegem 055/31.19.92 (conservator Langemeersen). Paul.Cardon@worldonline.be **Ondervoorzitter:** Paul Van Ceunebroek, Berchemweg 52, 9700 Oudenaarde 055/31.75.38 Paul.Van.Ceunebroek@vilage.uu.net **Secretaris:** Jacques Vanheeuverswyn, B.P. Ceuterickstraat 18, 9890 Asper 09/324.09.42 Jacques.Vanheeuverswyn@pandora.be **Penningmeester:** Troubleyn Marleen, B.P. Ceuterickstraat 18, 9890 Asper 09/324.09.42 Rekeningnummer: Natuurpunt Scheldevallei, 891-2540092-60, Burg. P. Ceuterickstraat 18, 9890 Asper **Conservators:** Guido Tack, Boskant 50, 9700 Oudenaarde 055/30.25.89 (conservator Bos t' Ename) Ugo Sansen, Volkegemberg 27, 9700 Oudenaarde (hulpconservator Bos t' Ename) Gerard Mornie, St-Amandusstraat 1, 9700 Oudenaarde 055/31.80.67 (conservator Dal en Snippenweide) Feys Patrick, Zandstraat 10b, 9810 Eke 09/385.85.10 (hulpconservator Dal en Snippenweide).

Afdeling Vlaamse Ardennen:

Voorzitter: Norbert Desmet, Boskant 6, 9790 Elsegem, 0494/65.33.91 tevens hoofdredacteur van meander. **Secretaris:** Filip Keirse, Nophovestraat 3, 9690 Kluisbergen 055/38.78.83 (ook conservator Ingelbos) **Penningmeester:** Jacques Vanheeuverswyn, B.P. Ceuterickstraat 18, 9890 Asper 09/324.09.42 (ook conservator Longkruidbosjes). Rekeningnummer: Natuurpunt Vlaamse Ardennen 891-2540218-89, Burg. Paul Ceuterickstraat 18, 9890 Gavere. **Conservator:** Lucien Vanden Daele, Meersstraat 89, 9690 Kluisbergen 055/38.70.54 (conservator Kalkoven).

Afdeling Ronse

Voorzitter: Philippe Moreaux (beheer), Blauwe Steen 43, 9600 Ronse, 055/21.88.87; moreaux.philippe@skynet.be **Ondervoorzitter:** Patrick Alexander, Hogerlucht 67, 9600 Ronse, 055/20 71 23; patrick.alexander@werken-glorieux.be **Secretaris:** Renaud Bocquet (beleid), Royerslaan 36, 9600 Ronse, 0497/59 94 02; renaud.bocquet@skynet.be **Penningmeester:** Tom Pottie, Rotterij 307, 9600 Ronse, 055/30.54.75; tom.pottie@pandora.be **Bestuursleden:** Guy Cammaert, Jacob Van Arteveldestraat 7, 9050 Gentbrugge, 0496/52 52 37 Sofie Dewaele, E. Jolystraat 23, 9600 Ronse 055/20.80.16; Drieghe Roland, Ommegangstraat 25, 9600 Ronse, 055/21.86.54 Anne Fobert (educatie en IWG), Hootond 2, 9600 Ronse 055/21.01.37; Wim Jourquin (studie), Ommegangstraat 49, 9600 Ronse, 055/21.70.75; Fien Neyrinck, Draaikonk 10, 9660 Brakel 055/42.87.25; Scheers Marleen, Boekzitting 40 9600 Ronse, 0473/98.15.26; Magda Vergeynst, Vandepuutestraat 6, 9600 Ronse 055/20.72.82; Roland Werbrouck, Vinkenstraat 10, 9600 Ronse 055/23.92.08; **Conservators: Bois Joly:** Ph. Moreaux, P. Alexander en R. Drieghe **Pyreneën** : Ph. Moreaux, R. Werbrouck, T. Pottie, F. Valcke **Boscheide** (Louise Marie): G. Cammaert.

Bestuur Natuurpunt Zwalmvallei

Erevoorzitter: Anna Minnaert **Eresecretaris:** Patrick Rouckhout **Voorzitter:** Johan Cosijn, Etikhovestraat 28/1, 9680 Etikrove 055/309810 johan.cosijn@worldonline.be **Secretaris:** Karsten Mainz, Klemhoutstraat 120, 9620 Zottegem 09/3600002; mainz@freegates.be **Penningmeester & ledenadministratie** : Marnic Vermeersch, Langemunte 66, 9570 Lierde 055/426183; Voc.Lierde@yucom.be **Werkgroep Reservaten:** Herman Haustraete, Erwetegemstr. 35, 9620 Zottegem 09/3607211 **Werkgroep Everbeekse Bossen-coördinator:** Koen Van Den Berge, Breedstraat 4, 9660 Brakel 055/428390; Koen.VanDenBerge@lin.vlaanderen.be **Werkgroep Middenloop-Zwalm-coördinator:** Jan François, Gentse stwg 138, 9620 Zottegem 09/3610300; jan.francois@pandora.be **Werkgroep Rondon Burreken:** Paul Pals, Nieuwpoort 4, 9660 Brakel 055/425692 pals.opdebeek@pi.be **Werkgroep Educatie:** Karsten Mainz, Klemhoutstraat 120, 9620 Zottegem 09/3600002; mainz@freegates.be **Werkgroep Promotie:** Vincent Decroock, Huttegemstraat 32 9630 Zwalm 055/21 65 31 vincent.decroock@belgacom.net **Beleidswerkgroep Zottegem & redactie Zw@lmvallei:** Jan François, Gentse stwg 138, 9620 Zottegem 09/3610300; jan.francois@pandora.be **Beleidswerkgroep Brakel:** Marleen Vandemaele, Fonteinweg 1, 9660 Brakel 055/411088; vandemaele.marleen@belgacom.net **Plantenwerkgroep:** Koen Verhoeyen, Kortrijkse stwg 220, 9800 Deinze 09/3804277; koenverhoeyen@hotmail.be **Vogelwerkgroep:** Bart Magherman, Leonce Roelsstraat 5, 9620 Zottegem 09/3600999; bart.magherman@pi.be **Zoogdierenwerkgroep:** Philip Vergeylen, De Pauwstraat 5 B1, 9620 Zottegem 09/3612680; philip.vergeylen@pi.be **Andere bestuursleden:** André D'Haeseleer, Brouwerijstraat 17, 9620 Zottegem 09/3602307 Frank De Waele, Vissegem 11D, 9660 Brakel 055/427840; Frank.De.Waele@skynet.be; Roger D'Homme, Kouterstraat 7, 9660 Brakel 055/423773; Dieter Everaert, Welzijnstraat 112, 9620 Zottegem 09/2690171; Marcel Gezels, Brouwerijstraat 5, 9620 Zottegem 09/3601277; Filip Hebbrecht, Korsele 31, 9667 Horebeke 055/495563.

8ste NATUURMARATHON: ZATERDAG 9 AUGUSTUS 2003

Op **zaterdag 9 augustus** 2003 pakt **Natuurpunt Zwalmvallei** uit met de **achtste Natuurmarathon**. Het is de bedoeling om op éénzelfde dag een ruim programma van natuureducatieve activiteiten aan te bieden aan een breed publiek. De Natuurmarathon gaat dit jaar door in en rond het natuurgebied Het Burreken, Kanakkendries en Hul te Zegelsem, Schorisse en Horebeke. De meeste activiteiten worden gekoppeld aan de lokale werking rond het natuurgebied. Uit het gevarieerd aanbod kan u vrij kiezen en combineren.

Het programma ziet er als volgt uit:

6 uur: Vroegochtendwandeling in en rond het natuurgebied Het Burreken, met aandacht voor o.a. **zomerbloei en zang der vogels**. Kennismaking met het **Belgisch Ringwerk**. Tijdens een bezoek aan een erkend ringer kan u een aantal vogels van dichtbij bekijken en alles vernemen over de werking en de bedoeling van dit ringwerk. Samenkomst: zaal De Wante, Essetraat 1, Schorisse (Maarkedal). Verantwoordelijke: André D'Haeseleer.
8 uur: Mogelijkheid tot ontbijt (aansluitend op de vroegochtendwandeling) in zaal De Wante, Essetraat 1, Schorisse (Maarkedal).
9 uur: Voormiddagwandeling in de omgeving van Het Burreken. Educatieve wandeling met aandacht voor **fauna en flora van het bos**. Speciale aandacht wordt besteed aan beheer en reservatenwerking. Samenkomst: zaal De Wante, Essetraat 1, Schorisse (Maarkedal). Verantwoordelijke: Filip Hebbrecht.

of voor de plantenliefhebbers:

9 uur: Plantenwerkgroep: Inventarisatietocht met aandacht voor plantenfamilies, vergelijkend determineren met verschillende flora's, verband tussen soorten en biotopen... Samenkomst: zaal De Wante, Essetraat 1, Schorisse (Maarkedal). Verantwoordelijke: Koen Verhoeyen
11.30 uur: Tweede bezoek aan een ringer van het Belgisch Ringwerk. Voor zij die 's ochtends niet uit de veren konden, wordt nogmaals de gelegenheid geboden een aantal vogels van dichtbij te bekijken en meer te vernemen over de werking en de bedoeling van dit ringwerk. Samenkomst: zaal De Wante, Essetraat 1, Schorisse (Maarkedal). Verantwoordelijke: Marnic Vermeersch.
12 uur: Mogelijkheid tot picknick in zaal De Wante, Essetraat 1, Schorisse (Maarkedal) naast de kerk. Er is tevens een gevarieerde koude schotel ter plaatse verkrijgbaar.
14 tot 17 uur: Namiddagwandeling in en rond het natuurgebied Het Burreken. Educatieve wandeling met aandacht voor **fauna, flora en geologie**. Speciale aandacht wordt besteed aan beheer en landschapsecologie. Samenkomst: zaal De Wante, Essetraat 1, Schorisse (Maarkedal). Verantwoordelijken: Paul Pals en Filip Hebbrecht.
18 tot 20 uur: Barbecue in zaal De Wante, Essetraat 1 te Schorisse (naast de kerk). **Gebraseerde beenham met krans van gevarieerde verse groenten en aardappelen (warm of koud) of vegetarische variant**. Kaarten voor de barbecue zijn t.e.m. 31 juli te koop bij de personen vermeld in het lijstje onderaan.
Volwassenen : € 11 Kinderen : € 6.

Voor de avondwandeling krijgen enkele vogels die verzorgd werden in het vogelasiel "De Ransuil" **hun vrijheid terug** nadat ze voldoende gerecupereerd zijn om hun plaats in de natuur terug in te nemen. Verantwoordelijke : Marnic Vermeersch. Hierna geeft Koen Van Den Berge tekst en **uitleg bij het wetenschappelijk onderzoek naar zoogdieren** in Vlaanderen.

21 uur: Avondsfeerwandeling in de omgeving van het natuurgebied Het Burreken met speciale aandacht voor **kleine zoogdieren (muizen, vleermuizen) en uilen**. Samenkomst: zaal De Wante, Essetraat 1 te Schorisse (naast de kerk). Verantwoordelijken : Bart Magerman en Dirk Noël.

23 uur: Nachtvinders. Bij middel van een grote lichtbron en een wit laken worden nachtvinders gelokt die dan vrij gemakkelijk te determineren zijn. Nadien worden ze weer vrijgelaten. Een fascinerende afsluiter van deze natuurmarathon. Samenkomst: zaal De Wante, Essetraat 1 te Schorisse (naast de kerk). Verantwoordelijke : Koen Verhoeyen.

Kaarten voor de barbecue zijn alleen op voorhand te verkrijgen bij:

Johan Cosijn, Etikhovestraat 28/1, 9680 Maarkedal (055/30.98.10)
Vincent Decroock, Huttegemstraat 32, 9630 Zwalm (055/21.65.31)
Filip Hebbrecht, Korsele 31, 9667 Horebeke (055/49.55.63)
Paul Pals, Nieuwpoort 4, 9660 Brakel (055/42.56.92)
Dirk Van Den Berghe, Bosgatstraat 32, 9688 Maarkedal (055/45.67.05)

Voor **verdere informatie** betreffende deze dag kan u terecht bij :

Johan Cosijn, voorzitter Natuurpunt Zwalmvallei, Etikhovestraat 28/1, 9680 Maarkedal (055/30.98.10)
Filip Hebbrecht, werkgroep Rondom Burreken, Korsele 31, 9667 Horebeke (055/49.55.63)

Iedereen is van harte welkom op deze 8ste Natuurmarathon.
De afwezigen hebben nu reeds ongelijk.